



Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelma

Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2024:22

Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelma

Maa- ja metsätalousministeriö Helsinki 2024

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Maa- ja metsätalousministeriö

CC BY-NC-ND 4.0

ISBN pdf: 978-952-366-728-0

ISSN pdf: 1797-397X

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2024

Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelma

Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2024:22

Julkaisija	Maa- ja metsätalousministeriö		
Yhteisötekijä	Maa- ja metsätalousministeriö	Sivumäärä	57
Kieli	suomi		

Tiivistelmä

Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelman päätavoitteina on hallin suotuisan suojelutason säilyttäminen ja itämerennorpan osalta se, että suojelutaso ei vuoteen 2030 mennessä heikkene ja lopulta itämerennorpankin kohdalla suotuisan suojelutason saavuttaminen. Hoitosuunnitelmalla pyritään sovittamaan yhteen kalastuselinkeinon toimintaedellytysten sekä hyljekantojen suojelun tarpeet.

Itämeren hyljekantojen suotuisan suojelutason ylläpitämisessä ja saavuttamisessa tavoitteena on turvata hyljekantojen elinvoimaisuus, samalla huomioiden elinkeinoharjoittajien ja kansalaisten tarpeet ja näkemykset sekä sosiaalinen kestävyys. Merihylkeiden kannanhoitosuunnitelmassa kuvataan keskeiset toimenpiteet, joiden tavoitteena on turvata merihylkeet osana Suomen rannikon monimuotoisuutta sekä yhteensovittaa kalastuselinkeino ja kasvavat hyljekannat.

Itämeren hylkeiden kannanhoitosuunnitelman valmistelu aloitettiin vuonna 2018 Suomen riistakeskuksen toimesta ja suunnitelma viimeisteltiin maa- ja metsätalousministeriössä vuonna 2024. Kannanhoitosuunnitelman yhteydessä valmisteltiin Suomen riistakeskuksen toimesta hoitosuunnitelman taustaosio. Valmistelun tukena on käytetty vuonna 2007 valmistuneen hoitosuunnitelman toteutuksen arviointia, hyljekantojen hoitoon liittyvien sidosryhmien kanssa käytyjä keskusteluja sekä alueellisten riistanneuvostojen näkemyksiä.

Asiasanat halli (hylkeet), itämerennorppa, riista, riistanhoito

ISBN PDF	978-952-366-728-0	ISSN PDF	1797-397X
Asianumero	VN/9272/2023	Hankenumero	

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-728-0>

Förvaltningsplan för Östersjöns sälstammar

Jord- och skogsbruksministeriets publikationer 2024:22

Utgivare	Jord- och skogsbruksministeriet		
Utarbetad av	Jord- och skogsbruksministeriet		
Språk	finska	Sidantal	57

Referat

I förvaltningsplanen för Östersjöns sälstammar är huvudmålet för gråsälens del att dess gynnsamma bevarandestatus bibehålls och för östersjövikarens del att det inte sker någon försämring av dess bevarandestatus före 2030 och att gynnsam bevarandestatus till slut uppnås även för den. Strävan med förvaltningsplanen är att jämka samman behoven i fråga om fiskerinäringens verksamhetsförutsättningar med behoven inom skyddet av sälstammarna.

Målet för arbetet för att upprätthålla och uppnå en gynnsam bevarandestatus för Östersjöns sälstammar är att trygga sälstammarnas livskraft men samtidigt ta hänsyn till näringsidkarnas och medborgarnas behov och åsikter samt social hållbarhet. I förvaltningsplanen för Östersjöns sälstammar beskrivs de centrala åtgärder som ska vidtas för att trygga Östersjöns sälar som en del av den finska kustens mångfald och för att jämka samman fiskerinäringen med de växande sälstammarna.

Beredningen av förvaltningsplanen för Östersjöns sälstammar inleddes 2018 av Finlands viltcentral, och uppdateringen slutfördes 2024 av jord- och skogsbruksministeriet. I samband med att förvaltningsplanen togs fram utarbetade Finlands viltcentral förvaltningsplanens bakgrundsdel. Som stöd vid beredningen användes en utvärdering av genomförandet av den gamla förvaltningsplanen för Östersjöns sälstammar från 2007, diskussioner med intressentgrupper som har koppling till förvaltningen av sälstammarna och synpunkter från de regionala viltvårdsråden.

Nyckelord	gråsäl, östersjövikare, vilt, viltvård		
ISBN PDF	978-952-366-728-0	ISSN PDF	1797-397X
Ärendenummer	VN/9272/2023	Projektnummer	
URN-adress	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-728-0		

Management plan for the Baltic Sea seal populations

Publications of the Ministry of Agriculture and Forestry 2024:22

Publisher	Ministry of Agriculture and Forestry		
Group author	Ministry of Agriculture and Forestry		
Language	Finnish	Pages	57

Abstract

The main objectives of the management plan for the Baltic Sea seals are, for grey seal to maintain a favourable conservation status and for the Baltic ringed seal, to ensure that the conservation status will not deteriorate by 2030 and to finally reach a favourable conservation status. The management plan aims to reconcile the operating conditions of the fishing industry and the protection needs of the seal populations.

The objective of maintaining and achieving a favourable conservation status for seal populations in the Baltic Sea is to ensure the viability of seal populations while taking into account the needs and views of industry, citizens and social sustainability. The management plan for seals describes the key measures aiming to safeguard seals as part of the diversity of the Finnish coast, and to coordinate the fishing industry and growing seal populations.

The preparation of the management plan for the Baltic Sea seals started in 2018 by the Finnish Wildlife Agency. The plan was finalized at the Ministry of Agriculture and Forestry in 2024. The theory of Baltic Sea seals is separated from the management plan into it's own publication. The background publication was done by the Finnish Wildlife Agency. The preparation of the management plan was supported by the evaluation of the implementation of the management plan completed in 2007, discussions with stakeholders related to the management of seal populations and the views of regional wildlife councils.

Keywords	grey seal, Baltic ringed seal, game, game management		
ISBN PDF	978-952-366-728-0	ISSN PDF	1797-397X
Reference number	VN/9272/2023	Project number	
URN address	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-728-0		

Sisältö

Johdanto	7
1 Itämeren hylkeiden kannanhoitosuunnitelman päätavoitteet: hyljekantojen suotuisan suojelutason säilyttäminen	10
2 Itämeren hylkeiden hoitosuunnitelman keskeiset toimenpidekokonaisuudet	14
2.1 Kannanhoitoalueet	14
2.2 Hyljekantojen seuranta ja hyljetutkimus.....	16
2.3 Hylkeiden suojelu	20
2.4 Hylkeet ja kalatalouden toimintaedellytykset	24
2.5 Hylkeiden metsästys	28
2.6 Hylkeiden muu hyödyntäminen.....	32
3 Muut toimenpiteet	36
3.1 Sidosryhmien välinen yhteistyö	36
3.2 Hylkeisiin liittyvä tiedotus.....	39
4 Hoitosuunnitelman toimeenpano	41
4.1 Hoitosuunnitelman seuranta ja toimeenpano	41
4.2 Merihyljekantojen hoidon vastuut eri viranomaisissa.....	42
Liite 1. Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelman alueelliset erityistavoitteet ja niistä johdetut toimenpiteet	43
Lähteet	47

JOHDANTO

Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelman päivitys tehtiin vuoden 2018 aikana Suomen riistakeskuksen toimesta ja viimeisteltiin Maa- ja metsätalousministeriön toimesta vuonna 2024. Päivitetyssä hoitosuunnitelmassa tausta- ja toimenpideosiot on eriytetty toisistaan. Toimenpideosio on itsenäinen kokonaisuus, jossa aihepiireistä esitetyn suppean taustan lisäksi on paikoin viitattu taustaosioon. Toimenpideosiossa ei viitata tieteellisiin julkaisuihin vaan esitetyt linjaukset perustuvat taustaosiossa esitettyihin tietoihin. Taustaosio on saatavilla vain suomeksi.

Vuonna 2007 valmistuneen Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelman tavoitteena oli mm. säilyttää hylkeet pysyvänä osana merellistä luontoa ja sen monimuotoista eliöyhteisöä, yhteen sovittaa ihmisen ja hylkeen rinnakkaiselo, sekä mahdollistaa hylkeiden hyödyntäminen kestäväällä tavalla arvokkaina luonnonvaroina siten, ettei siitä koidu kohtuutonta haittaa millekään väestöryhmälle. Maa- ja metsätalousministeriön teettämän vanhan kannanhoitosuunnitelman toteutumisen arvioinnin (Maa- ja metsätalousvaliokunta 21.09.2018) mukaan tavoitteet ovat hylkeiden suojelun osalta saavutettu hyvin eteläisiä norpan lisääntymisalueita lukuun ottamatta. Kalastuselinkeinon ja kasvavien hyljekantojen yhteensovittaminen ei ole onnistunut toivotusti ja erityisesti rannikkokalastuksen turvaamiseksi tulee löytää uusia keinoja. Merihylkeet ovat arvostettuja riistaeläimiä, mutta EU:n asettaman hyljetuotteiden kauppakiellon (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1007/2009, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, hyljetuotteiden kaupasta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/1775, annettu 6 päivänä lokakuuta 2015, hyljetuotteiden kaupasta annetun asetuksen (EY) N:o 1007/2009 muuttamisesta ja komission asetuksen (EU) N:o 737/2010 kumoamisesta, ja Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/1850, annettu 13 päivänä lokakuuta 2015, yksityiskohtaisista säännöistä hyljetuotteiden kaupasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1007/2009 panemiseksi täytäntöön) johdosta hylkeiden hyödyntämiseen liittyvien tavoitteiden saavuttamisesta on tullut entistä vaikeampaa. Merihylkeet ovat myös merkittävä osa Suomen rannikon monimuotoisuutta ja niillä on suuri yhteiskunnallinen merkitys. Viimeisten vuosien aikana eri hallinnonalojen välinen yhteistyö on hylkeisiin liittyen kuitenkin vähentynyt.

Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelman päivitetty toimenpideoosa kokoaa tiiviisti yhteen keskeisimmät toimet, joilla pyritään parantamaan Itämeren hyljekantojen hoidon tasoa. Toimenpideosion valmistelussa näkökulma hylkeisiin on kokonaisvaltainen. Näkökulma ottaa huomioon merihylkeiden suotuisan suojelutason ylläpitämisen, mutta painottaa samalla konkreettisia toimenpiteitä, millä vastata kalatalouselinkeinolle koituviin yhteiskunnallisestikin merkittäviin haittoihin. Valitun tavoitteenasettelun ja niistä johtuvien toimenpiteiden taustalla vaikuttavat ohjaavan säädöspohjan lisäksi: 1) Vuonna 2007 valmistuneen Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelman toteutuksen arviointi, 2) Hyljekantojen hoitoon liittyvien sidosryhmien kanssa käydyt keskustelut ja alueellisten riistaneuvostojen näkemykset, sekä 3). Kansalaiskyselyt (Taloustutkimus 2018) ja Suomen riistakeskuksen toteuttama kysely hylkeenmetsästäjille. Merihylkeiden kannanhoito on myös suuressa määrin kansainvälistä ja linjauksiin vaikuttavat useat taustaosiossa esitetyt EU-säädökset ja kansainväliset sopimukset.

Merihylkeet ovat hoitosuunnitelman päivityksen valmistelun perusteella kansalaisten keskuudessa suhteellisen huonosti tunnettuja. Ainoastaan 20 prosenttia kansalaisista arvioi perehtyneensä hylkeisiin tarkemmin. 66 prosenttia kansalaisista mieltävät hylkeet tärkeäksi osaksi Itämeren ekosysteemiä ja näkevät lajit tärkeinä suojelun kohteina. 65 prosenttia kansalaisista piti hylkeiden haitallisimpana vaikutuksena kaupalliselle kalastukselle koituneita vahinkoja ja toivovat viranomaisilla olevan monipuoliset keinot puuttua merihylkeiden aiheuttamiin ongelmiin. Merihylkeet vaikuttavat suoraan ihmistoimintoihin ensisijaisesti rannikolla tapahtuvan kalastuksen välityksellä. Kalastuselinkeinoon ja luonnon kalan saatavuuden kautta hylkeillä on myös laajempi yhteiskunnallinen rooli. Meristrategiadirektiivin toimeenpanossa hylkeet ovat merkittävässä asemassa kuvaamassa Itämeren ekosysteemin tilaa ja kehitystä.

Merihylkeitä arvostetaan riistaeläiminä ja Suomen rannikolla niiden metsästyksellä on pitkät perinteet. Merihylkeiden vuotuiset saalismäärät ovat kuitenkin nykyisin vain muutamia satoja eläimiä ja aktiivisia metsästäjiäkin on vain joitakin satoja. Merihylkeillä riistaeläiminä onkin pelkästään riistahallinnon näkökulmasta vähäinen merkitys. Hylkeiden merkitys kalataloudelle on sitä vastoin suuri ja tässä metsästäjien apu vahinkohylkeiden poistossa on olennainen. Hyljelajien aiheuttamat taloudelliset haitat ovat maksettujen korvausmäärien osalta suuruusluokaltaan verrattavissa eri maasuorpetolajien vahinkoihin (ks. taustaosion luku 2.4). Vahinkojen torjuminen vaatii aikaisempaa parempaa yhteistyötä kalatalouden, sekä riista- ja ympäristöhallinnon välillä. Lisäksi tarvitaan vahinkoihin liittyvän tietopohjan parantamista ja uusia resursseja.

Halli- ja itämerennorppakannan hoidossa on huomioitava kummankin lajin keskeinen rooli rannikon ja merialueen ekosysteemeissä. Halli sekä itämerennorppa ovat merkittävä osa meriluonnon monimuotoisuutta ja niillä on tärkeä osa merialueen ravintoverkkojen toiminnassa. Hallia esiintyy koko Itämeren alueella, mutta kannan painopiste on Itämeren pohjoisosissa. Itämerennorpan kanta on Itämerellä vahvimmillaan Perämerellä, mutta Suomen merialueilla sitä esiintyy kauttaaltaan. Vuonna 2003 Itämeren hallin laskentakanta oli 16 000 yksilöä ja vuonna 2022 laskentakanta oli noin 37 000 yksilöä. Laskentakanta ei ole hallikannan kokonaismäärä, sillä arvioiden mukaan laskentojen aikana saavutetaan vain noin 60–80 % hallikannasta. Tämä tarkoittaa sitä, että Itämeren hallikannan todellinen koko on todennäköisesti 45 000–70 000 yksilön välillä. Itämeren hallien määrä on vuodesta 2003 lähtien kasvanut keskimäärin noin viisi prosenttia vuodessa. Itämerennorpan *arvioitu* kanta on noin 20 000 yksilöä.

1 Itämeren hylkeiden kannanhoito-suunnitelman päätavoitteet: hyljekantojen suotuisan suojelutason säilyttäminen

Hoitosuunnitelman päätavoitteet

- Suomen merialueen hyljekantojen hoidon tavoitteena on hallin suotuisan suojelun tason säilyttäminen ja itämerennorpan osalta se, että suojelutaso ei vuoteen 2030 mennessä heikkene ja lopulta suotuisan suojelutason saavuttaminen. Hallikanta on jo suotuisalla suojelutasolla, eikä sen suojelemiseksi ole tarpeen perustaa uusia suojelualueita eikä kieltää tai rajoittaa metsästystä laajemmilla alueilla. Itämerennorpan hoitotoimenpiteissä keskitytään erityisesti Suomenlahden ja Saaristomeren tutkimus- ja suojelutoimiin sekä Perämeri-Merenkurkun kannanarvioinnin tarkentamiseen. Itämerennorpan kanta on pitkään kasvanut Perämerellä, joten siellä ei ole tarpeen perustaa sen suojelemiseksi suojelualueita.
- Parannetaan merihylkeiden tarkoituksenmukaista kannanhoitoa kalastuselinkeinon toimintaedellytysten kannalta riista-, luonnon-suojelu- ja kalataloustoimijoiden yhteistyönä. Vähennetään tehokkaasti kalastukselle ja kalankasvatukselle aiheutuvia hyljevahinkoja kehittämällä hyljevahinkoja estäviä pyydyksiä, akustisia hyljekarkottimia, rysiin liitettäviä hylkeenpyyntilaitteita ja hyljesukia sekä kalankasvatustilavien suojaustoimenpiteitä ja mahdollistamalla hallin metsästys nykyistä laajemmin.
- Parannetaan kokonaisvaltaisesti tietoisuutta ja tutkimusta hylkeistä osana rannikon luonnon monimuotoisuutta ja hyödynnettävänä arvokkaana luonnonvarana. Lisätään hyljekantojen kestävän hyödyntämisen astetta merialueen uusiutuvana luonnonvarana ja kannustetaan ja koulutetaan hylkeenmetsästäjiä tehokkaan ja eettisesti hyväksyttävän metsästyksen lisäämiseksi. Keskustelua ja toimenpiteiden suunnittelua varten tarvitaan myös rannikon kalastuselinkeinon monimuotoisuuteen ja muutoksiin liittyviä tutkimus- ja seurantahankkeita.
- Edistetään hoitosuunnitelman tavoitteita kansainvälisellä tasolla.

Suomen merihylkeiden kannanhoidon yleisenä tavoitteena on säilyttää hallikannan suotuisan suojelun taso. Itämerennorpan kohdalla tavoitteena on, että sen suojelutaso ei heikkene vuoteen 2030 mennessä. Itämerennorpan kannan suojelutavoitteiden saavuttaminen on kuluneen hoitosuunnitelmakauden perusteella mahdollista. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että merialueen elinympäristöjen tila säilytetään nykyisen kaltaisena ja sivusaalisuolleisuus pyritään minimoimaan. Itämerennorpan esiintymisalueen eteläosassa (Suomenlahti ja Saaristomeri) tavoitteena on parantaa tutkimuksen tasoa ja kokeilla myös aktiivisia suojelutoimenpiteitä.

Päivitettyssä hoitosuunnitelmassa määritellään tavoitteet, joihin voidaan kohdistaa konkreettisia toimenpiteitä. Lajikohtaisesti näitä ovat hallin osalta vahinkojen torjunta ja kestävän käytön lisääminen. Itämerennorpan osalta painopiste on Perämeri-Merenkurkun (jatkossa Perämeren) alueen kestävän hyötykäytön ja tutkimuksen kehittämisessä sekä eteläisten lisääntymisalueiden tutkimuksessa ja suojelussa.

Itämeren hyljekantojen päivitettyssä hoitosuunnitelmassa keskeisenä tavoitteena on edelleen hoitaa hyljekantoja siten, että halli säilyy EU:n luontodirektiivin määrittelemällä suotuisalla suojelun tasolla ja itämerennorpan suojelutaso ei heikkenny vuoteen 2030 mennessä ja saavuttaa myös pitkällä aikavälillä suotuisan suojelun tason. Luontodirektiivin määritelmän mukaan suojelun taso on suotuisa, kun laji pitkällä aikavälillä säilyy luontaisessa ympäristössään eikä sen luontainen levinneisyysalue supistu. Lisäksi lajin elinympäristöjä pitää olla riittävästi turvaamaan kannan säilyminen pitkällä aikavälillä. Itämerennorpan suojelutason arvioinnissa luontodirektiivin artikla 17:n raportissa vuosilta 2013–2018 lajin elinympäristön tila arvioitiin tuntemattomaksi, sekä lajin tulevaisuuden odotukset arvioitiin levinneisyysalueen osalta tuntemattomaksi ja elinympäristön osalta huonoksi. Näiden arvioinnin osatekijöiden vuoksi vuosien 2013–2018 suojelutason arvioksi tuli epäsuotuisa, vaikkakin paraneva. Arvioinnin perusteella lajin suojelutoimia olisi vahvistettava: elinympäristön tilaa ja levinneisyysalueen tulevaisuuden odotuksia tutkimalla ja elinympäristön tulevaisuuden odotuksia parantavilla toimenpiteillä.

Itämerennorpan elinympäristön laatua sekä levinneisyysalueen ja elinympäristön tulevaisuuden näkymiä voidaan mahdollisesti parantaa keinopesillä. Tulisikin selvittää Saaristomerellä ja Suomenlahdella itämerennorpan keinopesien käyttöä lisääntymismenestyksen parantamiseksi ja lajin tulevaisuuden odotusten ja elinympäristön laadun kohentamiseksi tulevaisuudessa. Merihylkeiden kannanhoidossa tulee myös mahdollisuuksien mukaan huomioida kansallisen merenhoidon tavoitteet hyljelajien hyvästä tilasta.

Hylkeiden aiheuttamia vahinkoja tulee jatkossa torjua tehokkaasti. Helposti hyödynnettävää paikkatietoon sidottua tietoa alueellisista hyljevahingoista ei ole kuitenkaan saatavilla. Nykyiseen hyljevahinkojen raportointiin ja käytettävyyteen tarvittaisiinkin selkeää parannusta.

Korvausjärjestelmien toiminta ja maksetut korvaukset on esitelty taustaosion luvussa 2.4. Mahdollisuus saada korvausta hylkeiden aiheuttamista saalisvahingoista kaupallisessa kalastuksessa on sidottu kalastajien saamaan saaliin määrään. Tämä on johtanut tilanteeseen, jossa vahingonkärsijät saattavat jäädä kokonaan ilman korvauksia, jos eivät saa saalista. Pyydysvahinkojen osalta on nykyisin mahdollista saada korvausta kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain (1328/2016) nojalla ja vahinkoa aiheuttavien halliuosten poistamisesta aiheutuviin kustannuksiin (asetus 184/2020). Laissa määritellyjä kriteereitä valtion osallistumisesta pyydysvahinkojen korvaamiseen on kuitenkin asteittain tiukennettu. Sekä saalis- että pyydyksien vahinkoja korvaavia järjestelmiä tulisi tarkastella kokonaisuutena erityisesti rannikkokalastuksen elinvoimaisuutta ajatellen.

Hylkeitä voidaan hyödyntää sekä riistaeläimenä, että rannikkoalueen luontomatkailussa. Hyljekantojen metsästystä on metsästyslainsäädännön muutosten avulla helpotettu useilla eri toimilla edellisen hoitosuunnitelman teon jälkeen (taustaosio luku 6.1). Kansalaiset eivät pääsääntöisesti koe hylkeitä hyödynnettävinä riistaeläiminä ja yleisin hylkeiden hyödyntämisen tapa on tehdä niistä havainnot. Muutoin hylkeitä hyödyntää vain pieni joukko kansalaisista. Hylkeet ovat kuitenkin arvokas uusiutuva luonnonvara ja hylkeitä (erityisesti hallia) olisi mahdollista hyödyntää kestävästi nykyistä enemmän. Saalismäärien kasvattamiseksi tulisi hylkeenmetsästyksen pariin kouluttaa uusia metsästäjiä ja esitellä mahdollisuuksia, joita hylkeiden metsästys voi eränkäynnin muotona tarjota. Samalla tulisi varmistaa, että hylkeiden metsästyksen kelvolliset alueet säilyvät vähintään nykyisellä tasolla.

Hylkeisiin liittyvä tiedonvaihto ja yhteistyö riista-, kala- ja ympäristöhallinnon välillä on ollut viime vuosien aikana vähäistä. Keskustelulla ja tiedonvaihdolla voidaan vähentää vastakkainasettelua ja parhaimmillaan sen tuloksena voi syntyä myös ratkaisuja olemassa oleviin ongelmiin. Kansallisen ja alueellisen tason riistan neuvostojen toiminnan kautta tulisi luoda mahdollisuus käydä sidosryhmien välistä keskustelua merihyljekantojen hoidosta. Keskustelun pohjana tulisi olla hyvä tietopohja merihylkeiden kannanhoidon eri sektoreilta. Merihyljekantojen tarkoituksenmukaisen hoidon varmistamiseksi on Suomen myös välttämätöntä olla mukana vaikuttamassa Itämeren tason hyljekantojen hoitoon mm. HELCOM-sopimuksen työryhmissä.

Riistakantojen hyödyntämisen perusedellytys on kantojen tilan seuranta. Tämä luo tietopohjan sille, miten metsästysverotus ja muu kuolleisuus (hylkeillä erityisesti sivusaaliskuolleisuus) vaikuttaa kantojen tilaan. Metsästyssaaliin kasvattamisen tavoite asettaa erityisen velvoitteen huolehtia myös riittävästä hyljeseurannoista. Näitä ovat vähintään Suomen merenhoidon seurantavelvoitteesta johtuvat hylkeiden runsauden- ja terveydenseurannat.

2 Itämeren hylkeiden hoitosuunnitelman keskeiset toimenpidekokonaisuudet

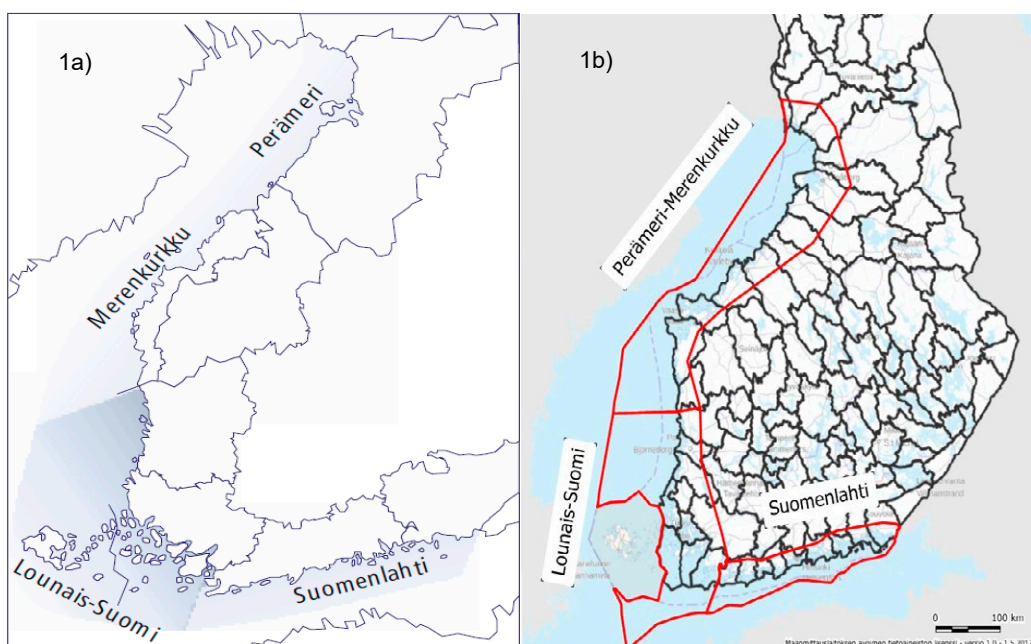
2.1 Kannanhoitoalueet

Toimenpiteet

- Merihylkeiden kannanhoidon osalta Suomi jaetaan kolmeen eri osa-alueeseen 1. Perämeri-Merenkurkku 2. Lounais-Suomi ja 3. Suomenlahti.
- Merihylkeiden metsästyksen paremmaksi kohdentamiseksi tulee kalatalousalueiden eri kannanhoitoalueilla määritellä hoito- ja käyttösuunnitelmissaan keskeiset kaupallisen kalastuksen alueet, potentiaaliset hyljevapaiden alueiden sijainnit ja erityiskohteet, joilla hylkeisiin liittyviä haittoja tulee tehostetusti torjua. Alueet kootaan paikkatietopohjaiseen tietokantaan.

Merihyljekantojen hoitoalueet määriteltiin vanhassa hoitosuunnitelmassa kuvan 1a mukaisesti. Aikaisemmassa hoitosuunnitelmassa jako kolmeen eri kannanhoito-alueeseen perusteltiin merihyljelajien hoitoon liittyvillä eroavaisuuksilla. Nämä erot ovat yhä ajankohtaisia kannanhoidon laajempien kokonaisuuksien, kuten hylkeiden seurantojen ja suojelun näkökulmasta. Vahinkojen vähentämiseksi ja metsästyksen kohdentamiseksi tarvitaan kuitenkin kannanhoitoalueille selkeämpiä aluetason toimijoita ja yhteistyötä.

Kuvio 1. Kuvio 1a: Kannanhoitoalueet ja riistakeskusalueiden rajat vuonna 2007 ja Kuvio 1b: Kannanhoitoalueet ja kalatalousalueet.



Käytännössä kolmen laajan kannanhoitoalueen merkitys on aikaisemmin jäänyt suhteellisen vähäiseksi. Merkitystä niillä on ollut lähinnä hallin kiintiöiden jakamisessa eri merialueille, kun maa- ja metsätalousministeriö on antanut asetuksen suurimmista sallituista saalismääristä. Hyljekantojen metsästyksen kannalta merkittävin ero kannanhoitoalueiden välillä on nykyisin se, että Perämeri-Merenkurkun kannanhoitoalueella metsästetään molempia hyljelajeja, kun taas muilla kannanhoitoalueilla itämerennorppaan kohdistuu suojelutarvetta.

Hoitosuunnitelman päivityksessä on kannanhoitoalueiden toimijoiksi metsästyksen paremman kohdentamisen saavuttamiseksi valittu uudet kalastuslain mukaiset kalatalousalueet (kuva 1b). Rannikolla sijaitsevien kalatalousalueiden (33 kpl) tehtävänä on hoito- ja käyttösuunnitelmissaan määritellä kannanhoitoalueiden sisällä paikallisen kalastuksen kannalta keskeisimmät alueet, joilla hylkeiden aiheuttamia haittoja tulee vähentää. Kalatalousalueiden määrittelemät keskeiset alueet ja niillä suoritettavista toimenpiteistä tehdään tarkentavat suunnitelmat kala- ja riistahallinnon yhteistyönä kalatalouden yhteistyöryhmissä ja riistakeskusalueilla.

2.2 Hyljekantojen seuranta ja hyljetutkimus

Luonnonvarakeskuksen toteuttama hyljekantojen seuranta muodostaa perustiedon, joka on pohja tehtäessä kantojen hoitoon liittyviä päätöksiä. Hylkeisiin liittyvät seurannat ovat luonteeltaan kansainvälisiä ja ne tehdään yhteistyössä Itämeren rantavaltioiden kanssa. Meristrategiadirektiivin tultua voimaan ovat hylkeet ja niiden rooli Itämeren ravintoverkon huipulla tulleet osaksi kokonaisuutta, jolla kuvataan myös meren hyvää tilaa. Kansallisesti puhutaan merenhoidosta, jossa hyljekantojen tila ja niiden toiminta ravintoverkoissa osaltaan kuvaavat meren hyvää tilaa ja määrittävät tarvittavia toimenpiteitä.

Meristrategiadirektiivin vaikutus hyljekantojen hoitoon

Toimenpiteet

- Merihyljekantojen hoidossa tulee varmistaa lajien suojelun toteutuminen samalla, kun toteutetaan ja edistetään hylkeiden hyödyntämistä uusiutuvana luonnonvarana. Toimenpiteitä toteutettaessa tulee seurata ihmisperäisten paineiden vaikutuksia hyljekantojen tilaan.
- Varmistetaan, että merenhoidon seurantakäsikirjassa määritellyt hylkeiden runsauden ja terveyden seurantaohjelmat tuottavat tarvittavat tiedot kantojen hoidon toteuttamiseksi.
- Hoitosuunnitelman toimenpiteillä toteutetaan Merenhoidon toimenpideohjelman toimenpiteitä vastaavia hoitotarpeita.

Euroopan unionin meristrategiadirektiivi (2008/56/EY) on Suomessa pantu täytäntöön lailla vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004, muutos 272/2011) sekä valtioneuvoston asetuksella merenhoidon järjestämisestä (980/2011). Direktiivi velvoittaa Suomea saavuttamaan meren hyvä tila omilla rannikkoalueillaan toimeenpanemalla direktiivin vaatimukset.

Hyljekantojen tila on osaltaan mukana hyvän tilan kokonaisuudessa. Valtioneuvosto teki vuonna 2018 toisen päätöksen Suomen merialueen hyvästä tilasta. Merenhoidon tilan seuranta toteutetaan puolestaan seurantaohjelmalla. Seurantaohjelman toteuttaminen on kuvattu Suomen merialueen seurantakäsikirjassa. Seurantakäsikirjassa määritellyt hylkeiden runsauden ja terveyden seuranta

tuottavat tarvittavaa tietoa hylkeisiin liittyviin indikaattoreihin (runsaus, esiintymisalueen laajuus, ihonalaisen traanikerroksen paksuus, lisääntymisteho) joiden yhdistelmänä arvioidaan molempien hyljelajien hyvä tila.

Suomen merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma vuosille 2022–2027 päivitettiin vuonna 2021. Merenhoidon edellisen suunnittelukauden tavoitteena oli saavuttaa meren hyvä tila vuoteen 2020 mennessä. Tavoitetta ei saavutettu vuoteen 2020 mennessä, joten työ meriympäristön hyvän tilan saralla jatkuu. Tavoitteeseen pyritään muun muassa toimenpideohjelmalla, jossa on eritelty toimenpiteitä erityisesti niiden meren osa-alueiden tapauksessa, joiden tila on huono. Hylkeisiin liittyen toimenpideohjelmassa on määritelty toimenpide itämerennorpan eteläisten esiintymisalueiden suojeluun liittyvien hoitotoimenpiteiden laatimiseksi ja toteuttamiseksi.

Hyljekantojen seurannat Suomessa

Toimenpiteet

- Hyljekantojen terveyden ja runsauden seurannat suoritetaan Suomessa säännöllisesti osana Itämeren laajuista hyljekantojen seurantaa.
- Luonnonvarakeskus siirtää painopistettä hyljekantojen seurannassa hallilaskennoista itämerennorpan Perämeren, Saaristomeren ja Suomenlahden kannanarvioinnin tarkentamiseen. Itämerennorppien runsauden seuranta eteläisillä alueilla toteutetaan Suomessa aina jääolosuhteiden salliessa, jotta itämerennorpan tilasta Suomenlahdella ja Saaristomerellä olisi mahdollisimman ajantasainen tieto.
- Luonnonvarakeskus tiedottaa Suomen hyljelajien seurantojen keskeisistä tuloksista tulosten valmistuttua.
- Hyljenäytteiden lähettämiseen liittyvistä rutiineista informoidaan vuosittain hylkeenmetsästäjiä Oma riista -palvelun viestintätoimintoja käyttäen.
- Riittävän tutkimusnäytemäärän saavuttamiseksi hyljenäytteiden toimittamisesta Luonnonvarakeskus maksaa näytepalkkion.

Hylkeiden runsauden seurantaan liittyvät toimet on kuvattu hoitosuunnitelman taustaosiossa (luku 1.4.2). Hallin ja itämerennorpan runsauden seurannat eroavat menetelmiensä osalta selkeästi toisistaan. Käytännössä Suomessa on viime vuosina suoritettu lähinnä vuosittaista hallin lentolaskentaa ja itämerennorppien lentolaskentaa Suomenlahdella ja Saaristomerellä, silloin kun jääolot ovat laskennan mahdollistaneet. Itämerennorppien laskennan Perämerellä toteuttaa Ruotsi, mutta kanta-arvion suuren vaihtelun vuoksi Suomen osallistumista tulisi vahvistaa laskennan luotettavuuden parantamiseksi.

Päätettäessä hallilaskentojen toteuttamisesta tulee huomioida, että Suomen kansallinen laskenta on osa koko Itämeren hallikannan arviota. Hoitosuunnitelmassa esitetty tavoite kestävä metsästyksen lisäämiseksi edellyttää sen aiheuttamien vaikutusten seuraamista molempien lajien osalta. Tämän johdosta laskentojen toteutuminen säännöllisesti koko Itämeren alueella on tärkeää.

Itämerennorppien laskentoja on kunnollisten laskentaolosuhteiden puutteessa mahdollista toteuttaa vain harvoin. Esimerkiksi Saaristomerellä laskennat oli mahdollista toteuttaa keväällä 2018, mutta ennen tätä laskennan toteuttaminen oli mahdollista viimeksi vuonna 2011. Ilmastonmuutoksen edetessä on todennäköistä, että laskentoihin soveltuvia jääoloja on satunnaisesti.

Hylkeiden terveyden seurannan toteuttaminen, hylkeissä esiintyvien myrky- ja raskasmetallien vaikutukset sekä hyljelajeilla tavattavat sairaudet on esitetty taustaosion luvuissa 1.3–1.3.4. Hylkeiden terveyden seuranta on olennainen osa hylkeiden kannanhoidon kokonaisuutta, jolla on liittymäpinta Itämeren merialueen ekosysteemin tilan seurantaan.

Hylkeisiin liittyvä muu tutkimus

Toimenpiteet

- Itämerennorppien liikkumisen tutkimus GPS-lähettimillä erityisesti Suomenlahdella ja Saaristomerellä, ja ilmastonmuutoksen vaikutuksen tutkimus.
- Jatketaan sosioekonomista tutkimusta hylkeiden vaikutuksista rannikkovyöhykkeen paikallistaloudessa ottaen huomioon hylkeiden suojelu, hylkeiden vaikutukset kalastukseen ja hylkeiden hyödyntämisen mahdollisuudet.
- Etsitään uusia tapoja, joilla Itämeren alueen hallinaaraiden liikkuvuutta voidaan selvittää.
- Selvitetään merituulivoimaloiden vaikutusta hylkeisiin.

Hyljetutkimus on suurelta osin perustutkimusta, jonka tarkoituksena on tuottaa tietoa hyljekantojen hoitamiseksi. Hyljetutkimukseen on vaikeaa saada ulkopuolista rahoitusta johtuen siitä, etteivät nykyiset rahoittajat rahoita perustutkimusta. Meneillään olevassa perusseurantojen ulkopuolisessa hyljetutkimuksessa pyritään kehittämään uusia innovatiivisia menetelmiä mm. hylkeiden runsauden seurantojen toteuttamiseksi. Lisäksi olemassa olevaan tietoon perustuen yritetään selvittää hylkeiden lisääntymistehoon ja sitä kautta hyljekantojen kasvuun vaikuttavia tekijöitä ja hylkeiden toimivuutta Itämeren tilan indikaattoreina. Aikaisemmalla hoitosuunnitelmakaudella toteutettiin useita tutkimuksia, joissa merkittiin halleja. Käytännössä on onnistuttu merkitsemään ainoastaan urospuolisia yksilöitä ja tieto naaraiden liikkumisesta Itämeren alueella puuttuu.

Yliopistoissa tehdään hylkeisiin liittyen jonkin verran yhteiskunnallista tutkimusta. Hyljetuotteiden kauppaan liittyvät oikeudelliset kysymykset ovat aihe, joka kaipaisi taustakseen juridista tutkimusta. Samassa asiayhteydessä on syytä nostaa esille vanhan hoitosuunnitelman toimenpiteenä ollut sosioekonominen tutkimus, jota ehdotettiin käynnistettäväksi hyljekantojen hyödyntämistä, kannanhoitoa ja suojelua koskevien kysymysten selvittämiseksi.

HELCOM:in sisäinen työryhmä EG MAMA (Expert Group on Marine Mammals) koostuu asiantuntijoista, tutkijoista ja HELCOM:in sopimuksen alaisten maiden virkamiehistä. Työryhmän tavoitteena on parantaa vuoropuhelua ja hylkeiden hoitoa ympäristö- ja kalastussektoreiden välillä. HELCOM:in tuottaman

indikaattorityön tarkoituksena on kehittää indikaattoreita biologisen monimuotoisuuden eri elementtien tilan arvioimiseksi sekä muiden ympäristötekijöiden ja ihmisen Itämereen aiheuttamien paineiden arvioimiseksi. Indikaattoreita käytetään myös apuna Itämeren tilan laajemmissa katsauksissa ja arvioimisissa. Itämeren hylkeisiin liittyviä indikaattoreita on hylkeiden levinneisyyden indikaattori, hylkeiden populaatio trendien ja runsauden indikaattori, hylkeiden ravitsemustilanteen ja lisääntymistilan indikaattorit.

2.3 Hylkeiden suojelu

Toimenpiteet

- Itämeren hyljekantojen suojelemiseksi ei ole tarpeen perustaa uusia suojelualueita. Mikäli merellisiä suojelualueita perustetaan muiden luontoarvojen suojelemiseksi, ei hylkeiden metsästystä tule kieltää. Hylkeiden metsästystä ei tule myöskään rajoittaa aika-, mairinnousu- tai aluerajoituksilla.
- Hylkeiden seurantojen laatu (katso luku 1.4.2 taustaosio) varmistetaan hyljekantojen tilan seuraamiseksi ja turvaamiseksi.
- Merialuesuunnittelussa otetaan huomioon hylkeiden tarvitsemat avainelin ympäristöt, siten että vältetään toimenpiteitä, jotka heikentävät elinympäristöjen laatua.

Hyljekantojen toteutettu hallinta ja hoito on tiivistetysti esitetty taustaosion luvussa 6. Yhteenvedona hylkeisiin liittyvästä lähihistoriasta voidaan todeta, että hallikanta on taantuman jälkeen kasvanut ja saavuttanut EU:n suotuisan suojelun tason (taustaosio luku 7.). Luontodirektiivin artikla 17:n mukaisen raportin mukaan vuosina 2013-2018 itämerennorpan suojelutason on arvioitu olevan epäsuotuisa, riittämätön mutta kehitystrendi on paraneva. Tämä johtuu siitä, että lajin elinympäristön elintila on raportoitu tuntemattomaksi ja lajin tulevaisuuden näkymä on arvioitu levinneisyysalueen osalta tuntemattomaksi ja elinympäristön osalta heikeneväksi ilmastomuutoksen uhkan vuoksi. Perämeren alueella kanta on jatkanut kasvuaan ja kannan koko on mahdollistanut pyyntiluvanvaraisen metsästyksen aloittamisen (tarkemmin taustaosio luku 3.).

Hoitosuunnitelman sidosryhmäkuulemisten ja alueellisissa kuulemistilaisuuksissa kaupallisten kalastajien piiristä tuotiin esiin hyljekantojen rajoittamisen tarve. Vahinkoja aiheuttavia hylkeitä koettiin olevan kannattavan rannikkokalastuksen harjoittamisen kannalta liikaa. Selkeää keinoa, jolla hyljekantoja metsästyksen ohella rajoitettaisiin ei nimetty, mutta metsästyksen keino valikoimaa pidettiin kannanotoissa riittämättömänä ja metsästystä tehottomana. Suomen lainsäädäntö ei kuitenkaan mahdollista muita keinoja hyljekantojen vähentämiseksi kuin metsästykselliset keinot. Esimerkiksi paikallinen voimakaskaan puuttuminen hallikantaan metsästyksellä ei todennäköisesti vaikuta hallikannan kasvuun koko Itämeren tasolla.

Itämeren hyljekannoille ei ole tarvetta perustaa uusia hylkeidensuojelualueita, eikä hylkeiden metsästystä tule merellisillä suojelualueilla kieltää tai rajoittaa aika-, maihinnousu- tai aluerajoituksilla. Hylkeiden lisääntymisbiologiaan karvan-vaihtojalla tai -paikalla ei ole merkitystä, lisääntymisaika turvataan metsästys-aikoja säättämällä. Hylkeiden metsästyksellä on suuri merkitys kalastuselinkeinon ja saaristokulttuurin säilyttämisen kannalta, joten on perusteltua sallia hylkeiden metsästys alueilla, jotka eivät ole hyljekantojen suojelulle erityisen merkityksellisiä.

Tulevaisuudessa suojelutoimet on kohdistettava erityistä suojelua tarvitseviin Suomenlahdella ja Saaristomerellä eläviin itämerennorppiin. Toisaalta on varmistettava toteutettavien seurantojen laatu hyljekannoissa tapahtuvien muutosten seuraamiseksi. Ilmastonmuutoksen ja siitä seuraavan jääpeitteen vaihtelun aiheuttama uhka erityisesti itämerennorpalle on seikka, joka tulee huomioida kannanhoidossa ja tutkimuksessa.

Arvioitaessa hylkeiden suojelua kokonaisvaltaisesti keskeiselle sijalle hyljekantojen suojelussa nousevat aktiiviset korjaavat toimet, jos hyljekanta pienentyy elinvoimaisuutta vaarantavalla tavalla. Tällöin kannan tai populaation osan heikentymisen syyt selvitetään ja ryhdytään tarpeellisiin suojelutoimiin kannan pienentymisen syiden poistamiseksi. Kannanhoidon liittyvissä päätöksissä on huomioitava että, ilmastonmuutokseen tai Itämeren ympäristömyrky- ja ravinnekuormitukseen vaikuttaminen on kannanhoidon toimenpiteiden ulottumattomissa. Tämänkaltaisiin uhkiin voidaan vaikuttaa kansainvälisillä sopimuksilla sekä kansallisilla toimintaohjelmilla. Sen sijaan alueiden käyttöön, metsästyksen ja kalastukseen voidaan tarvittaessa vaikuttaa nopeastikin eri viranomaisten hallinnollisilla päätöksillä. Hylkeiden elinympäristöt ja mm. ruokailualueet tulee huomioida alueellisia meriympäristöön vaikuttavia suunnitelmia tehtäessä, siten että pidättäydään elinympäristöä pilaavilta toimenpiteiltä.

Hylkeiden jääminen sivusaaliiksi

Toimenpiteet

- Suunnitellaan entistä parempia hylkeiden sivusaaliiksi jäämistä estäviä ratkaisuja ja edistetään niiden käyttöönottoa erilaisin tukitoimin (mm. hyljesukka pohjarysissä)
- Parannetaan tiedonsaantia sivusaaliiksi jäävistä hylkeistä tiedottamalla laajasti velvollisuudesta.

Kalastuksen keskeisin vaikutus hylkeisiin on lajin yksilöiden jääminen kalastuksen sivusaaliiksi. Hylkeiden sivusaalisongelmaa on käsitelty taustaosion luvussa 4. Sivusaalisuolevuuden vaikutus hyljekantoihin vaikuttaa olevan vähäinen ottaen huomioon molempien hyljelajien kantojen kasvu. Selittävä tekijä on todennäköisesti se, että aikuiset naaraat, jotka ovat populaation kasvun kannalta tärkeimpiä yksilöitä eivät näytä juurikaan joutuvan kalastuksen sivusaaliiksi. Eettiseltä kannalta katsottuna sivusaalisuoleisuus on kuitenkin ongelma, jonka torjumiseksi tulee pyydysten kehitystyötä jatkaa.

Pyydysten kehitystyön tuloksena ollaan pystytty vaikuttamaan sivusaalisuoleisuutta vähentävästi. Rakenteita, joista pyydykseen mennyt hylje saadaan vapautettua tai eettisesti lopetettua on tarpeen kehittää edelleen. Kehitystyöhön tarvitaan yhteiskunnan tukitoimia.

Sivusaalisilmoitus tuli pakolliseksi EU:n lainsäädännön mukaisesti kalastuslain uudistuksessa. Kalastuslain 62 § sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 1224/2009 säädetyistä ns. sivusaalisilmoituksen mukaan pyydykseen jääneestä elävästä tai kuolleesta hylkeestä on viipymättä ilmoitettava Luonnonvarakeskuskelle. Ilmoituksen voi tehdä mm. internetin kautta (<https://lomakkeet.luke.fi/hylje>). Sivusaaliin ilmoittamatta jättäminen on rangaistava teko ja sen laiminlyönnistä voidaan henkilö tuomita kalastuslain 118 § mukaisesti kalastusrikkomukseen.

Huolimatta kalastuslain velvoitteesta kaikista sivusaaliista ei välttämättä tehdä ilmoituksia. Syyt tähän ovat moninaisia, mutta hallien sivusaaliita tutkineessa julkaisussa (Vanhatalo ym. 2014) kuvataan tilannetta siten, että sivusaalista saavat kaupalliset kalastajat pelkäävät sivusaalistiedon johtavan pyydysten kieltämiseen.

Tutkimuksen mukaan kaupalliset kalastajat kokevat myös, että aiempi osallistuminen tutkimuksiin ei ole hyödyttänyt heitä mitenkään ja että yhteiskunnan yleinen mielipide kaupallisistakalastajista on negatiivinen.

Itämerennorppakannan hoito ja suojele Suomenlahdella ja Saaristomerellä

Toimenpiteet

- Selvitetään Perämeren sekä Suomenlahdella ja Saaristomerellä elävien itämerennorppien liikkeitä levinneisyysalueen sisällä.
- Kehitetään Suomenlahdella ja Saaristomerellä seuranta. Suomenlahdella ja Saaristomerellä tehdyn seurannan perusteella tunnistetaan mahdolliset merkittävät elinalueet ja pyritään merialuesuunnittelussa välttämään niillä kantaa heikentävästi vaikuttavia meriliikennettä ja päästöjä.
- Kokeillaan Saaristomerellä ja Suomenlahdella itämerennorpan keinopesien käyttöä lisääntymismenestyksen parantamiseksi ja lajin tulevaisuuden odotusten ja elinympäristön laadun kohentamiseksi tulevaisuudessa.

Itämerennorpan lisääntymisen mahdollisuudet Suomenlahdella ja Saaristomerellä arvellaan olevan heikentymässä tulevaisuudessa, koska laji vaatii selviytyäkseen talvisen jääpeitteen. Itämerennorpan levinneisyysalueen turvaamiseksi on Suomen merenhoitosuunnitelmassa nimetty toimenpiteeksi: Itämerennorpan suojeleluun liittyvien hoitotoimenpiteiden laatiminen ja toteutus. Hoitotoimenpiteiksi on käytännössä suunniteltu yksilöiden tunnistamista automaattisten riistakameroiden avulla, josta on saatu hyviä kokemuksia saimaannorppakannan seurannassa. Laskentamenetelmiä voidaan kehittää myös ns. dronejen avulla tehtävällä yksilöiden laskennalla. Näiden lisäksi tulevaisuudessa lajin elinympäristön laatua ja levinneisyysalueen ja elinympäristön tulevaisuuden näkymiä voidaan mahdollisesti parantaa keinopesillä. Kokeillaan Saaristomerellä ja Suomenlahdella itämerennorpan keinopesien käyttöä lisääntymismenestyksen parantamiseksi ja lajin tulevaisuuden odotusten ja elinympäristön laadun kohentamiseksi tulevaisuudessa.

Itämeren merellisen ympäristön suojelukomissio (HELCOM) kirjaa Itämeren toimintasuunnitelmassaan (BSAP) tavoitteeksi vuoteen 2025 loppuun mennessä turvata itämerennorpan Suomenlahden esiintymä. Tavoitteeseen sisältyy sivusaaliin vähentäminen, itämerennorppaa uhkaavien uhkakuvien parempi ymmärtäminen ja Itämeren ympäristöjen maiden välisen yhteistyön korostaminen.

2.4 Hylkeet ja kalatalouden toimintaedellytykset

Toimenpiteet

- Tiivistetään hallinnonalojen (MMM ja YM) välistä yhteistyötä hylkeitä koskevassa suunnittelussa ja päätöksenteossa. Paikallista toimijuutta ja sitä kautta paikallista tietoa ja osallistajuutta tarvitaan toimien toteuttamiseksi.

Hylkeiden aiheuttamat ongelmat kalataloudelle ja erityisesti rannikkokalastukselle tuotiin hoitosuunnitelman päivitystyössä voimakkaasti esille. Korostuneimmin esillä olivat kaupallisten kalastajien kokemat ongelmat ja kalankasvatukselle aiheutuvat vahingot. Ongelmat koskevat myös vapaa-ajan kalastajia. Yhteiskunnallisesti katsottuna ongelma näyttäytyy siten, ettei kotimaista suomukalaa (erityisesti kuha, ahven, siika) ole kysynnästä huolimatta saatavilla, koska hylkeen aiheuttamat ongelmat osaltaan hankaloittavat kaupallisia kalastajia toimittamasta kalaa markkinoille.

Tutkimusten mukaan eniten ongelmia kalastukselle aiheuttaa halli, mutta kalastajien mukaan myös itämerennorppa on haittaa Perämeren ja Merenkurkun alueella. Kalatalous on kohdannut viime vuosina monia toimintaympäristön ongelmia, jotka heikentävät kalastuksen kannattavuutta. Hylkeet eivät siis ole elinkeinon ainoa ongelma. Hylkeisiin liittyvät ongelmat ovat kuitenkin ongelmista hankalimpia ja tyypillistä on, ettei niihin ole yksinkertaisia ratkaisuja, jotka olisivat kaikkien osapuolten hyväksyttävissä.

Tyypillistä hylkeiden kalastukselle aiheuttamille ongelmille on myös, etteivät ratkaisut ole löydettävissä yhden hallinnonalan toimilla. Tarvitaankin laajapohjaista yhteisymmärrystä ja hyljekantojen hoitotoimenpiteiden ja suojelun yhteensovittamista (kalatalous-, riista- ja ympäristöhallinto) rannikkokalastuksen säilyttämiseksi kannattavana.

Hylkeet ja kalavarat

Toimenpiteet

- Käynnistetään tutkimusta selvittämään hylkeiden vaikutuksia kalakantoihin ja kalastukseen sekä hylkeiden ravinnonkäytön vaikutukset vaelluskalakantoihin populaatiotasolla.
- Kehitetään kaupallisen kalastuksen saalisilmoitusjärjestelmää siten, että se tuottaa luotettavampaa tietoa hylkeiden aiheuttamista vahingoista.

Hylkeiden ja ihmisen kilpailua kalavaroista on käsitelty taustaosiossa (luku 2.1). Aiheesta on ristiriitaisia tutkimustuloksia, eikä selkeitä tuloksia hylkeiden vaikutuksista eri kalakantoihin Itämeressä voida antaa. On tärkeää tutkia hylkeiden ravinnonkäyttöä uusien tekniikoiden (mm. DNA-tekniikat) mahdollistaessa tarkempia tutkimusasetelmia.

Yhteenvedona hylkeiden kalastoon kohdistavista vaikutuksista voidaan todeta, että vaikka molemmat hyljelajit ovat pääosin opportunistisia, voivat suorat tai välilliset (loiset) vaikutukset muodostua (ainakin paikallisesti) tiettyjen vähälukuisempien kalalajien kantojen kannalta merkittäviksi. Vaikutus voi korostua hylkeiden keskittyessä hyödyntämään kalavaroja esimerkiksi jokien kaltaisissa rajatuissa elinympäristöissä.

Hoitosuunnitelman valmistelun yhteydessä tuotiin esille huoli hylkeiden voimistuneesta saalistusvaikutuksesta (esimerkiksi lohen ja vaellussiian osalta). Vaikutukset tulisi selvittää hylje- ja kalatutkijoiden yhteistyönä. Lisäksi hylkeillä voi olla vaikutuksia kalakantoja koskevien oikeudellisten sitoumusten ja strategisten linjausten toteuttamismahdollisuuksiin.

Sekä hallin, että itämerennorpan yksilöiden käyttäytymiseen näissä rajatuissa elinympäristöissä voidaan pyrkiä vaikuttamaan mm. tehostetulla metsästyksellä tai hyljekarkottimilla. Toimenpiteiden tehostamiseksi tulee kehittää eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja hallinnonaloilla tulee varata riittävät resurssit toimenpiteiden käynnistämiseksi.

Hylkeet aiheuttavat kalatalouselinkeinolle vuosittain merkittävät vahingot. Hylkeiden aiheuttamista vahingoista ei ole mahdollista saada tietoa esimerkiksi riistahallinnon käytössä olevista rekistereistä. Riistavahinkorekisteri on valtionhallinnon järjestelmä, johon kootaan hirvieläinten ja suurpetojen aiheuttamat vahinkotiedot, joita aiheutuu maa-, metsä- ja mehiläistaloudelle, sekä liikenteelle. Tiedot kootaan riistavahinkorekisteriin eri viranomaisten järjestelmistä rajapinnan kautta paikkatietoon sidottuna. Hylkeisiin liittyvän vahinkotiedon osalta tilanne on oleellisesti erilainen kuin muiden suurriistalajien kohdalla. Hylkeiden kalastukselle aiheuttamien vahinkojen korvaus perustuu laskennalliseen malliin, jolloin siitä ei synny paikkatietopohjaista tietoa hyljevahingoista. Karkeaa paikkatietoa olisi mahdollisuus saada kalastajien kuukausittaisista saalisilmoituksista, joissa on mahdollista ilmoittaa myös hyljevahinkoja. Tällöinkin vahingot voitaisiin kohdentaa vain pyyntiruudun tarkkuudella.

Pyydyskehitys, kalanviljelylaitosten suojaus ja hylkeiden karkotus kalanpyydyksiltä sekä vahinkoja aiheuttavien hallien poistaminen

Toimenpiteet

- Tuetaan pyydyksien ja kalankasvatuslaitosten hylkeenkestävien ominaisuuksien kehittämistyötä ja mahdollisuuksien mukaan tuetaan taloudellisesti hylkeenkestävien ratkaisujen ottamista käyttöön merialueen kaupallisessa kalastuksessa ja kalankasvatuksessa.
- Jatketaan aloitettuja hankkeita ja käynnistetään uusia, joilla parannetaan hylkeitä karkottavien laitteiden tehoa ja käyttömahdollisuuksia eri pyydystypeillä ja merialueen kalanviljelylaitoksilla.
- Tutkitaan karkotinlaitteiden käyttömahdollisuutta hyljevapaiden alueiden muodostamiseksi.

Hylkeitä kestävien pyydysten kehittämiseksi on tehty paljon työtä. Työ on esitelty kattavasti hoitosuunnitelman taustaosion luvuissa 2.2.2. Kehitystyön tuloksena on saatu aikaan paremmin hylkeitä kestäviä pyydyksiä ja onnistuttu vähentämään hylkeiden joutumista sivusaaliiksi. Viime vuosina pyydysten kehitystyössä ei

löydetty uusia tehokkaita ratkaisuja. Teknisiä innovaatioita on pyritty kehittämään vahinkoa aiheuttavien hylkeiden pyydystämiseksi pyydysten läheisyydestä (katso luku 2.2.1).

Myös hylkeiden karkottamiseen on etsitty uusia teknisiä ratkaisuja. Meneillään olevassa kokeilussa testataan uuden teknologian hyljekarkottimia. Laitteilla pyritään aikaansaamaan ns. hyljevapaa alue. Karkottimet on sijoitettu kapeisiin salmiin, jotka johtavat hyväksi todetulle kalastusalueelle (katso taustaosio, kuva 9.). Toisessa vertaillaan samaa karkotinta rysäpareilla, joista toisen lähellä on karkotin, ja toinen toimii ilman karkotinta. Tulevaisuuden suunnitelmissa on mm. karkotin, joka tunnistaa hylkeen ja käynnistyy tunnistuksen jälkeen, jolloin vältettäisiin hylkeiden tottuminen karkotussignaaleihin. Luonnonvarakeskuksen tekemässä raportissa – Hylkeiden ja kalatalouden välisten konfliktien lieventämiskeinot – yritettiin löytää lieventämiskeinoja hylkeiden ja kalatalouden konflikteihin. Hylkeiden tottumista karkotussignaaleihin yritetään estää käyttämällä karkottimia, jotka lähettävät ääntä eri pituisina ja taajuisina jaksoina, myös tauon pituus äänten välissä vaihtelee. Hylkeiden kuuloaistia suojellaan siten, että karkotinsignaali alkaa heikkona ja voimistuu vähitellen.

Luonnonvarakeskuksen merialueella testaamat hyljekarkottimet ovat tuottaneet positiivisia tuloksia verkkoihin ja saaliskaloihin kohdistuvien hyljevahinkojen ehkäisemisestä. Karkottimilla ei ole saatu kaiken kattavaa suojaa hylkeiltä, sillä hylkeitä voi päästä suoja-alueelle toimintahäiriöiden, akun matalan jännitteen aikana tai, kun karkotin on tilapäisesti siirretty tai poistettu alueelta.

Luonnonvarakeskus kehittää autonomisesti sähkömoottorin avulla liikkuvaa hyljekarkotinta. Laite liikkuu itsenäisesti asennetun reittitiedoston ja GPS-paikannuksen avulla pyydyksen ympäri tai verkkojataan pitkin. Liikkuvalla hyljekarkottimella voitaisiin korvata useita paikallaan olevia karkottimia. Sähkömoottorin lisäksi Lukessa kehitetään rysään asennettavaa kalalaskuria. Kalalaskuri lähettää reaaliaikaiset tiedot kalastajan puhelimeen. Kalalaskurilla voidaan saada tietoa rysään sisälle menevistä kaloista, rysästä pois uivista kaloista ja mahdollisesti myös rysän suulla käyvistä hylkeistä.

Kalanviljelylaitoksia suojataan hylkeiltä, mutta suojaaminen koko merialueella tapahtuvan viljelykierron ajaksi on erityisen vaikeaa, jos alaita pitää siirtää paikasta toiseen. Kalanviljelyllä on kuitenkin hallittavuutensa johdosta kalastusta paremmat mahdollisuudet suojautua hylkeiden aiheuttamilta vahingoilta ja tehokkaita suojaustoimia tulee kehittää myös jatkossa.

Tekniset innovaatiot voivat olla avuksi pyydysteknisissä ratkaisuissa. Kehitystyössä investoinnit ovat hyvin riskialttiita ja onnistumisia saadaan usein vasta useiden kalliiden kokeilujen tuloksena. Investoinnit vaativatkin yhteiskunnan tukea ja ne tulee toteuttaa tiiviissä yhteistyössä kentän olosuhteet tuntevien kaupallisten kalastajien ja kalanviljelijöiden kanssa.

Valtioneuvosto on antanut asetuksen (2020/184) kaupalliselle kalastukselle ja kalankasvatukselle vahinkoja aiheuttavien halliurosten poistamisesta aiheutuviin kustannuksiin määräaikana myönnettävästä avustuksesta. Asetuksen perusteella myönnettävillä palkkioilla pyritään korvaamaan niitä kustannuksia, joita aiheutuu kaupallisille kalastajille ja kalankasvattajille vahinkoja aiheuttavien halliurosten poistamisesta.

Valtioneuvoston asetusta 184/2020 on sovellettu huhtikuusta 2020. Vuonna 2021 niiden poistettujen uroshallien määrä, joista on maksettu korvausta, on noussut vuoden 2020 aikana poistetuista 59 halliuroksesta 80 poistettuun halliurokseen. Asetus on voimassa vuoden 2027 loppuun.

2.5 Hylkeiden metsästys

Toimenpiteet

- Kehitetään hylkeiden verotussuunnittelua ja tehdään uusia mallilaskelmia eri metsästysskenaarioiden vaikutuksesta Itämeren alueen halli- ja itämerennorppapopulaatioon.
- Pyritään tiedotuksella nostamaan yleistä tietoisuutta hylkeenmetsästyksen mahdollisuuksista metsästäjien keskuudessa.
- Kehitetään oma riista -palvelun saalisraportointia siten, että saaliiksi saadusta hylkeestä voidaan ilmoittaa, onko saaliiksi saatu yksilö pyydetty kalanpyydyksen tai kalanviljelyltään läheltä vahinkojen estämiseksi.
- Tiivistetään yhteistyötä Ruotsin kanssa kannanhoidon kehittämiseksi.

Hylkeenmetsästyksen liittyvän säätelyn asteittainen vapauttaminen on esitetty taustaosion luvussa 6.1. Hallia ja itämerennorppaa on nykyisin mahdollista metsästää maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetyn alueellisen kiintiön puitteissa. Kiintiön täyttyessä metsästys keskeytetään. Hallin metsästysmäärät ovat useita vuosia jääneet vain noin 20 prosenttiin myönnetystä pyyntikiintiöstä, saalismäärän ollen viimeisen viiden vuoden aikana 150–300 yksilön välillä (taustaosio luku 3.2.1). Hallia pyydettiin 1.1.2023–31.12.2023 välisenä aikana 333 yksilöä. Saalismäärä oli 11 % suurempi kuin vuonna 2022, jolloin saaliiksi saatiin yhteensä 301 hallia. Metsästysvuosina 2019–2020 ja 2020–2021 itämerennorppan metsästys-saalis oli kumpanakin noin 300 yksilöä. Itämerennorppa saalis 1.1.2023–31.12.2023 välisenä aikana oli 311 yksilöä. Hylkeiden metsästyksessä on nykyisin erotettavissa kaksi toisistaan selvästi eroavaa päälinjaa: perinteinen hylkeenpyynti luodoilla tai jäällä ja vahinkoa aiheuttavien hylkeiden pyynti kalanpyydysten tai kasvatus-laitosten läheisyydessä.

Metsästys kohdentuu hallin osalta nykyisin pääasiassa nuoriin ja eri-ikäisiin uroksiin. Metsästysvuoden 2014 alusta nykyhetkeen Suomen riistakeskuksen Oma riista-palveluun ilmoitetusta metsästyssaaliista (ikä ja sukupuoli tunnettu 629 kpl) oli naaraita 27 prosenttia. Itämerennorppilla vastaava luku on 37 prosenttia. Metsäs-tyksellä voi tutkimusten mukaan tietyissä olosuhteissa olla vaikutusta hallikannan kasvuun, jos metsästyspaine ja aikuisten naaraiden osuus saaliista nousee suureksi (tarkemmin taustaosio luku 3.3).

Koska metsästyksen harjoittaminen voi käytännössä keskittyä joko vahinkojen estämiseen tai olla luonteeltaan eränkäyntiä, jossa tarkoitus on ensisijaisesti saada hylje metsästyssaaliiksi, tulisi saalisraportointia kehittää siten, että selkeästi vahin-kojen estämiseksi ammutut hyljeyskilöt on mahdollista erotella saalisraporteista omaksi luokakseen.

Talvet ovat leudontuneet ja usein tammikuussa hallit tulevat aivan rantavesiin aiheuttaen vahinkoja ja poikkeuslupien myöntämisen tarvetta kalanpyydyksillä käyville vahinkoyksilöille. Ajankohta on selkeästi ennen hallin poikimisaikaa (taustaosio luku 1.2.2). Jatkamalla hallin metsästysaikaa tammikuun loppuun voitaisiin helpottaa pyydyksillä käyvien vahinkoyksilöiden poistoa.

Hylkeiden metsästyksen kehittäminen

Toimenpiteet

- Hylkeenmetsästykselle sopivia alueita pyritään saamaan metsästyksen piiriin. Luodaan yhteistyöverkostoja pyydysten ja kalanviljelyaltaiden lähellä tapahtuvan vahinkohyljeyksilöiden aktiivisen pyynnin mahdollistamiseksi.
- Kehitetään innovaatioita, joilla vahinkoa aiheuttavia hylkeitä voidaan pyytää kalanpyydyksiltä ja kalanviljelylaitoksilta.
- Toteutetaan hanke, jossa metsästäjien kiinnostusta hylkeenmetsästäystä kohtaan pyritään lisäämään kohdennetulla laadukkaalla koulutuksella ja tiedotuksella hylkeenpyynnin mahdollisuuksista sekä saaliin käyttömahdollisuuksista.
- Käynnistetään alueellisia hankkeita paikallisten metsästästapojen kehittämiseksi (Katso hoitosuunnitelman liite 1).
- Tarkastetaan nykyinen hylkeiden metsästyksen koulutuspaketti ja tehdään siihen tarvittavat päivitykset eettisen ja tehokkaan metsästyksen kannustamiseksi.
- Kehitetään hylkeiden saalistilastointia siten, että metsästyslain 7 § mukaisilla alueilla saaliiksi saadut hylkeet voidaan eritellä muusta hyljesaaliista.

Perinteisessä hylkeenpyynnissä metsästäjä lähestyy hyljettä eri tavoin joko luodon suojassa tai jäällä. Hyljettä etsitään tähystämällä. Eri hyljelajien jäältä tapahtuva pyynti on melko samanlaista, mutta sulan veden aikaan hallit ovat useimmiten saavutettavissa ulkosaariston puuttomilla luodoilla, kun taas norpat oleilevat myös suuremmissa saarissa sisäsaaristossa. Metsästyksen ensisijainen tarkoitus on nykyisin elämyksellinen kokemus saaristossa ja hyljesaaliin pienimuotoinen hyödyntäminen omassa taloudessa.

Käytännössä hylkeenpyynti tarvitsee riittävän määrän sopivaa jäätä tai luoto-ryhmiä, joilta hylkeitä voi etsiä. Hoitosuunnitelman päivityksen yhteydessä tehdyn metsästäjäkyselyn perusteella eniten hylkeenmetsästäystä rajoittaa nykyisin pyyntikelit, työkiireet ja pyyntialueiden puute. Suomen riistakeskuksen toteuttaman hylkeenmetsästäjille suunnatun kyselyn perusteella noin puolet hylkeenmetsästäystä harjoittavista metsästäjistä käy pyytämässä hylkeitä useita kertoja vuodessa.

Metsästys on haastavaa ja se vaatii teknisiä apuvälineitä (mm. kalliin veneen), joita ei pelkästään hylkeenmetsästystä varten useinkaan hankita. Hylkeenmetsästäjien määrän lisäämiseksi tarvitaan suunnattua koulutusta oikeille kohderyhmille, jolla on perusedellytykset lähteä merelle omatoimisesti ja aloittaa itsenäinen hylkeidenmetsästys.

Perinteistä hylkeenmetsästystä harjoitetaan myös metsästyslain 7 § mukaisilla yleisillä vesialueilla ja niihin kuuluvilla luodoilla. On tärkeää, että tästä yleisestä hyvin laajalle metsästäjäkunnalle avoimesta metsästysmahdollisuudesta on tarkempaa tietoa. Tämän johdosta tule varmistaa, että metsästyslain 7 § mukaisilta alueilta saaliiksi saadut hylkeet pystytään saalistilastoinnissa erittelemään erikseen muista saaliiksi saaduista yksilöistä.

Suomen riistakeskuksen Rannikko-Pohjanmaan aluetoimistoon aloittanut kaksi-vuotisen Hylje – arvokas riista -hankkeen. Hankkeen tavoitteena on lisätä tietoa hylkeenmetsästyksen eri tavoista ja saada metsästetyt tuotteet käytettäväksi. Hanke toteutetaan hylkeenpyyntikursseina ja opetusvideoina sekä kursseina hylkeen leikkaamisesta, nahan käsittelystä, hylkeenrasvan keittämisestä ja lihan kypsennyksestä.

Hylkeiden metsästyksen soveltuvien alueiden hyödyntäminen

Toimenpiteet

- Varmistetaan hylkeiden metsästyksen jatkuminen uusilla perustettavilla suojelualueilla ja huolehditaan metsästyksen sallimisesta merellisten kansallispuistojen nykyisillä ja tulevilla mahdollisilla laajennusalueilla.
- Selvitetään mahdollisuuksia yksityisomistuksessa olevien alueiden saamiseksi metsästyksen piiriin.

Alueet, joilla on merkitystä hylkeiden suojelulle, on esitelty taustaosion luvussa 6.2. Luontodirektiivin mukaiset vaatimukset liittyen suojelualueverkostoon on hylkeiden osalta toteutettu ensisijaisesti perustamalla 7 kappaletta hylkeiden suojelualueita. Perustetuilla hylkeiden suojelualueilla on merkitystä erityisesti halleille niiden karvanvaihtoaikana. Hylkeiden lisääntyminen on lisäksi turvattu hylkeiden lisääntymisajan rauhoituksella. Varsinaiset hylkeiden suojelualueet

ovat alueeltaan pienehköjä kohteita, eikä niiden voi katsoa olevan keskeinen este metsästyksen tehostamisen tavoitteelle. Hylkeiden suojelualueiden lisäksi on kuitenkin laajoja muita metsästyksen kieltäviä suojelualueita, joiden rauhoitus-säännökset erityisesti hallin metsästyksen suhteen tulisi arvioida uudelleen.

Merellistä suojelualueverkkoa ollaan kehittämässä edelleen ja merellisiä Natura-alueita ollaan perustamassa luonnonsuojelulain mukaisiksi suojelualueiksi. Jatkossa hylkeiden suojelusta osana rannikon suojelualueverkon kehitystä päätetään ns. luonnonsuojelualueiden säädösvalmistelun yhteydessä. Tällöin päätetään, voiko metsästystä harjoittaa normaalin metsästyslainsäädännön mukaisesti vai vain luonnonsuojelulain mukaisin poikkeusluvin. Hallikanta on saavuttanut suotuisan suojelutason ja suojelualueet estävät sen metsästyksen laajoilla alueilla. Ottaen huomioon hylkeiden runsaus rannikkovyöhykkeellä (halli koko rannikkovyöhykkeellä ja itämerennorppa Perämeri-Merenkurkun alueella) ei ole tarpeen perustaa uusia tai laajentaa olemassa olevia suojelualueita kieltäen kategorisesti hylkeiden kestävä hyödyntäminen. Myös yksityisomistuksessa olevien alueiden osalta tulisi tehdä selvitystyötä olosuhteiltaan kelpoisten alueiden saamiseksi metsästyksen piiriin.

2.6 Hylkeiden muu hyödyntäminen

Suomen rannikkoalueen paikallisyhteisöt ovat historiallisesti olleet hyvin riippuvaisia hylkeistä saaduista hyödykkeistä. Hoitosuunnitelman päivityksen yhteydessä tehdyn kansalaiskyselyn perusteella hylkeet nähdään keskimäärin enemmän suojelun kohteina, kuin kestävä hyödyntämisen kohteena. Nykyisin hylkeitä ei kuitenkaan juurikaan hyödynnetä hyödykkeinä. Rannikolla on myös joitakin yrityksiä, jotka harjoittavat hylkeisiin liittyvää metsästys- tai katseluturismia. Ottaen huomioon hyljekantojen kasvu ja sen hyödyntämisessä tapahtuneet muutokset vuoden 2007 jälkeen (EU:n asettama hyljetuotteiden kauppakielto) voidaan todeta, että hylkeistä saatavia hyötyjä hyödynnetään Suomessa vähemmän kuin siihen olisi mahdollisuuksia.

Kasvat hyljekannat mahdollistaisivat hylkeiden taloudellisen hyödyntämisen, mutta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2009 hyljetuotteiden kaupasta, eli hyljekauppakielto estää hylkeen ja hyljetuotteiden myynnin. Poikkeamis-mahdollisuus on estetty WTO:n toimesta vuonna 2015 ja kiellon purkaminen vaatisi sovellettavan EU-asetuksen muutosta.

Hylkeiden hyödyntäminen rannikon matkailuelinkeinossa

Toimenpiteet

- Kartoitetaan nykyisten hylkeisiin liittyvien katseluyritysten palvelun tarjonta ja eri asiakassegmenttien kysyntäpotentiaali.
- Paketoidaan uusia hyljekatselu- ja metsästysmatkailun tuotteita kysyntään perustuen.
- Kartoitetaan nykyiset hylkeisiin liittyviä metsästysmuistoja valmistamaan kykenevät toimijat ja laaditaan esite hylkeisiin liittyvistä metsästysmuistoista metsästysmatkailupalveluita tarjoavien yritysten käyttöön.
- Mahdollistetaan hyljekatselumatkailun jatkuminen merellisillä suojelualueilla suojelutavoitteita vaarantamatta.

Hylkeiden havaitseminen on hoitosuunnitelman taustaksi tehdyn kansalais-selvityksen mukaan suomalaisille pääasiassa iloinen kokemus. Halleja havainneille (vastaajista 250/1188) havainto tuotti iloa 45 prosentille ja itämerennorpasta tehty havainto (vastaajista 84/1188) tuotti iloa 60 prosentille. Nykyisin hylkeisiin liittyvää katselumatkailua harjoittaa Suomen rannikolla arviolta 10 yritystä. Ottaen huomioon kansalaisten hyljehavaintoihin liittämä positiivinen mielikuva on todennäköistä, että hylkeiden katselumatkailulla olisi potentiaalia nykyistä enemmän. Esimerkiksi itämerennorppien esiintyminen sisemmissä osissa saaristoa mm. Merenkurkun alueella saattaisi tarjota uusia elämyksiä, jotka olisivat ulkoluotoja helpommin saavutettavissa.

Metsähallitus on myöntänyt varsinaisille hylkeidensuojelualueille joitakin hylkeiden katselumatkailuun oikeuttavia lupia. Eri merellisille suojelualueille tulisi jatkossakin voida tapauskohtaisesti myöntää liikkumislupia järjestettyjä retkiä varten. Näille suojelualueille voidaan tarvittaessa tehdä hoito- ja käyttösuunnitelmia, joissa voi erityisesti ottaa huomioon mahdollisuudet hylkeiden tarkkailuun.

Metsästysturismia harjoittaa vuonna 2018 julkaistun selvityksen (Erätalouteen liittyvän yritystoiminnan nykytila ja kehittämisetellytykset) mukaan tällä hetkellä 6 yritystä. Metsästysmatkailu on katseluturismin tavoin haasteellinen yritysmuoto. Tilattua matkaa voi olla mahdoton toteuttaa kelin ollessa epäsuotuisa. Parhaiten metsästysmatka on toteutettavissa osana laajempaa kokonaisuutta, johon sisältyy

mutakin elämyksiä kuin vain hylkeen metsästystä. Metsästysmatkailu on hyljetuotteiden kauppakiellon ollessa voimassa, kuitenkin mahdollisuus tuottaa lisä-arvoa metsästetylle hylkeelle. Asiakkaan ampuma hylje voidaan valmistaa eri tavoin trofeeksi. Nykyisillä metsästysmatkoja tarjoavilla yrityksillä on asiakaskuntaa mm. Euroopasta ja metsästyskokemuksia keräilevät maksuvalmiit asiakkaat ovat todennäköisesti valmiita sijoittamaan hyvin valmistettuihin metsästysmuistoihin.

Hyljetuotteiden pienimuotoinen hyödyntäminen Suomessa

Toimenpiteet

- Ylläpidetään ja kehitetään koulutusmateriaaleja hylkeiden hyödyntämisestä metsästäjien omassa taloudessa.

Hylkeiden hyödyntämisen kehittämiseksi toteutettiin useita hankkeita erityisesti vuosien 2000–2010 välisenä aikana. Erityisesti Rannikko-Pohjanmaalla toteutetut hankkeet (taustaosio luku 6.4) lisäsivät toimeliaisuutta hylkeisiin liittyvien tuotteiden hyödyntämisessä. EU:ssa 2010-luvun lopulla alkanut keskustelu hyljetuotteiden kaupan kieltämisestä alkoi kuitenkin jarruttaa alkanutta kehitystä. Lopullisen esteen asetti hyljetuotteiden kaupan kieltäminen, joka astui voimaan EU:n asetuksella (EU) 2015/1775 hyljetuotteiden kaupasta lokakuussa 2015. Suomen kansallinen säätely hyljetuotteiden kaupasta löytyy metsästyslain 43 § ja laista hyljetuotteiden kaupasta (355/2020). Laki on tullut voimaan 15.5.2020.

Hoitosuunnitelman valmistelun yhteydessä (taustaosio luku 9) eri asiantuntijat ja alueelliset riistaneuvostot toivat esille hyljetuotteiden kaupan kieltämisen olevan este hyljekantojen hyödyntämiselle ja järkevälle kannanhoidolle. Toteutetun kansalaiskyselyn perusteella myös yli puolet suomalaisista kannattaisi hyljetuotteiden pienimuotoista kauppaa. Metsästäjien vastausten perusteella (taustaosio luku 9.3) monet haluaisivat myydä saamaansa saalista ja metsästysmäärien vähäisyys johtuu osaltaan hyljetuotteiden kaupan kiellosta.

Hyljetuotteiden kauppakiellosta huolimatta hylkeistä saatuja tuotteita on laillisesti mahdollista valmistaa tuotteiksi ja hyödyntää kotitalouksien omassa käytössä tai antaa lahjaksi. Hylkeistä saadut tuotteet ovat rannikon erikoisuus ja niiden arvostus tulisi pyrkiä säilyttämään.

Vuonna 2022 Suomen riistakeskuksen Rannikko-Pohjanmaan aluetuimisto on käynnistänyt kaksivuotisen Hylje – arvokas riista -hankkeen. Hankkeen avulla halutaan informoida hylkeenmetsästyksen eri tavoista ja saada metsästyssaalis hyödynnettyä. Hankkeeseen sisältyy hylkeenpyyntikursseja, kurssaja hylkeen leikkaamisesta, nahan käsittelystä, hylkeenrasvan keittämisestä ja lihan kypsennyksestä, sekä opetusvideoita aiheeseen liittyen.

3 Muut toimenpiteet

3.1 Sidosryhmien välinen yhteistyö

Viranomaiset ja sidosryhmät merihyljekantojen hoidossa

Toimenpiteet

- Kiinnostuksensa ilmaisseiden sidosryhmien välillä järjestetään yhteistyötä. Riistaneuvostot toimivat sidosryhmäyhteistyön ylläpitäjinä.
- Neuvotellaan Ahvenanmaan maakuntahallituksen kanssa liittyen yhteisten merihyljekantojen hoitoon. Kartoitetaan mahdollisuudet saavuttaa yhteinen tavoitetila yhteisille merihyljekantojen hoidon tavoitteille.

Yli kymmenessä vuodessa ovat merihylkeiden kannanhoidosta vastaavat tahot osin muuttuneet. Suomen riistakeskuksella on nykyisin voimassa olevan riistahallintolain (2 §) mukaan vastuu Suomen hyljekantojen hoitosuunnitelman valmistelusta ja päivittämisestä. Kannanhoitoa tehdään maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa. Ahvenanmaalla hyljekantojen hoidosta vastaa maakuntahallitus. Alueellisella tasolla hyljekantojen hoidosta vastaavat Suomen riistakeskuksen alueet, joiden yhteydessä toimivat sidosryhmätilaisuuksia organisoivat alueelliset riistaneuvostot. Merihylkeisiin liittyen on kuitenkin useita tahoja, joilla on intressi vaikuttaa hyljelajien kannanhoitoon. Kaikki hylkeiden kannanhoitoon keskeisesti liittyvät tahot eivät kuitenkaan ole edustettuina nykyisissä riistaneuvostoissa.

Varsinkin viime vuosina on hylkeisiin liittyvä yhteistyö vähentynyt. Riistaneuvostoissa ei juurikaan ole käsitelty hylkeisiin liittyviä kysymyksiä. Maakunnalliset tai alueelliset neuvottelukunnat tai työryhmät ovat myös vähentäneet toimintaansa.

Hylkeisiin liittyvä tiedonvaihto ja yhteisten näkemysten löytäminen on niiden yhteiskunnallisen merkittävyyden takia kuitenkin tärkeää ja yhteistyötä pitää kehittää eri tasoilla.

Alueellinen ja kansallinen yhteistyö

Toimenpiteet

- Järjestetään alueellisten riistaneuvostojen yhteyteen tai olemassa olevien hylkeisiin liittyvien neuvottelukuntiin vuoropuhelu, jossa seurataan Suomen merihylkeiden hoitosuunnitelman toimenpiteiden alueellista etenemistä ja vaikuttavuutta.
- Käynnistetään alueellisia hankkeita hoitosuunnitelman alueellisten tavoitteiden mukaisesti (hoitosuunnitelman liite 1).

Alueellisella tasolla merihylkeiden kannanhoito on järjestäytymätöntä. Eri intressitahot kalastuksessa, metsästyksessä ja suojelussa toimivat hylkeisiin liittyen varsin erillään ja yhteistyötä eri tahojen välillä on vähän. Olisi tärkeää koota alueellisesti erityisesti kalastukseen, suojeluun ja metsästykseen liittyvät tahot yhteen nykyistä säännöllisemmin. Alueellisella tasolla tämä voitaisiin tehdä hyödyntäen alueellisia riistaneuvostoja tai olemassa olevia hylkeisiin liittyviä neuvottelukuntia. Uutta yhteistyötä asiaan toisi uuden merihylkeiden hoitosuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen ja jalkauttaminen alueellisilla hankkeilla.

Kansallisen tason yhteistyötä ministeriöiden (MMM ja YM), riistakeskuksen, kalatalouselinkeinon ja suojelutahojen välillä tulisi tiivistää. Keskeistä on sitoutua päivitetyn hoitosuunnitelman linjauksiin ja siihen, ettei siinä esitettyjä tavoitetilaa (pää tavoitteet) heikennetä yksittäisen hallinnonalan toimilla. Yhteisen tahtotilan ilmaus tulisi viime kädessä muodostaa valtakunnallisen riistaneuvoston päätöksellä.

Kansainvälinen yhteistyö

Toimenpiteet

- Pyritään vaikuttamaan erityisesti EU:n hyljekauppakiellon muuttamiseksi, sekä säädöksiin että niiden tulkintaan siten, että kansalliset erityispiirteet tulevat esille päätöksenteossa ja että kestävän käytön periaate palautuu merihylkeiden hyödyntämisen perustaksi.
- Suomi jatkaa ja tehostaa aktiivista yhteydenpitoa Itämeren ympärysmaiden hyljekantojen hoidosta vastaavien tahojen kanssa. Kahdenvälistä yhteistyötä kehitetään erityisesti Ruotsin kanssa.
- Suomi osallistuu aktiivisesti tarpeellisten kansainvälisten merinisäkkäitä käsittelevien toimielinten toimintaan (mm. Helcomin hyljetyöryhmä).

Suomea sitovat useat kansainväliset luonnonsuojelusopimukset (Bernin sopimus, Bonnin sopimus, Biodiversiteettisopimus, Itämeren suojelusopimus HELCOM), kestävän kehityksen strategia ja biodiversiteettistrategia. Suomi yhtenä yllä mainittuja sopimuksia ratifioineena maana on poliittisesti sitoutunut edistämään sopimuksien toteutumista. Kansainvälisen yhteistyön merkitys hyljekantojen hoidossa on nykyisin vielä merkityksellisempi kuin vuonna 2007.

Näiden sopimusten ja strategioiden lisäksi on tullut voimaan EU:n meristrategia-direktiivi ja EU:n asetus hyljetuotteiden kaupasta.

Erityisesti EU:n asetus hyljetuotteiden kaupasta vaikuttaa myös kansalliseen hyljekantojen hoidon toteuttamiseen.

Hyväksyessään EU:n hyljekauppakieltoa koskevan kansallisen lain (355/2020) säätämisen, eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on mietinnössään (MmVM 2/2020 vp), kuitenkin todennut, että valtioneuvosto on saadun selvityksen mukaan raportoinut kirjallisesti ja suullisesti EU:n komissiolle ja jäsenvaltioille hyljetuotteiden kaupan kieltävän lainsäädännön haitallisista vaikutuksista kala-varoille, kalastukselle, metsästykselle sekä metsästyskulttuurille. Valiokunta edellyttää, että valtioneuvosto jatkaa vaikuttamista EU-säätelyn muuttamiseksi

kaikin käytettävissä olevin keinoin yksin ja yhdessä erityisesti Itämeren muiden jäsenmaiden kanssa. Valiokunta pitää tärkeänä, että EU:n hyljetuoteasetuksen myötä lamaantunutta kiinnostusta hylkeenmetsästyksen elvytetään kansallisin toimenpitein.

3.2 Hylkeisiin liittyvä tiedotus

Toimenpiteet

- Kartoitetaan hylkeisiin liittyvä tiedon tarjonta internetissä ja tehdään selvitys tiedon keskittämisen ja linkittämisen vaihtoehtoista.
- Hylkeisiin liittyvää tutkimustietoa jaetaan luonnonvaratieto.luke.fi -sivujen kautta.
- Hylkeiden metsästyksen ja hyödyntämiseen liittyvää tietoa keskitetään ensisijaisesti riistainfo.fi -sivustolle.

Hylkeet näyttäytyvät mediassa useimmiten vahinkokeskeisenä kalastuksen haittaeläimenä ja toisaalta suojelua tarvitsevana merinisäkkäänä. Edelleen ammatti- ja eturyhmät sekä kansalaisjärjestöt tuottavat ja tarjoavat median välityksellä näkemyksiä hyljekannoista, hyljekantojen hoidosta ja hylkeiden aiheuttamista vahingoista, mikä vaikeuttaa totuudenmukaisen ja neutraalin tiedon erottamista arvoväritteisestä ja tavoitehakuista tiedosta. Näkökulma, jossa hylkeet ovat arvokas luonnonvara ja tärkeä osa rannikon ekosysteemiä jäävät usein kärjistävän tiedotuksen jalkoihin. Olisi tarve osoittaa paikka neutraalille keskitetylle hyljetiedolle, josta eri tahot saisivat ajankohtaisen tiedon hylkeiden kannanhoitoon liittyen. Eri tahojen arvoja ja tavoitteita koskeva tieto on tarpeellista yhteensovittamisen tueksi.

Yksi mahdollinen paikka keskitetylle hyljetiedolle on Luonnonvarakeskuksen hallinnoima Luonnonvaratieto.luke.fi -sivusto. Sivustoa pitäisi kehittää kattamaan laajemmin hylkeisiin liittyviä kysymyksiä. Myös Suomen riistakeskuksen Riistainfo.fi -sivusto voi toimia paikkana hylkeiden metsästyksen ja hyödyntämiseen liittyen. Kaikki hyljetieto (esim. hyljematkailuun liittyen) ei välttämättä sovi kummallekaan sivustolle. Neutraalin tutkimustiedon välittäjänä on Luonnonvarakeskuksella

keskeinen rooli. Kestävän luonnonvaran hyödyntämiseen liittyvä tiedotusvastuu on Suomen riistakeskuksella. Osaltaan muut viranomaiset tiedottavat hylkeisiin liittyen kukin oman vastuualueensa mukaisesti.

4 Hoitosuunnitelman toimeenpano

4.1 Hoitosuunnitelman seuranta ja toimeenpano

Toimenpiteet

- Hyljekantojen kannanhoitosuunnitelman päivitetyn version tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen seuraamiseksi perustetaan seurantaryhmä, joka raportoi vuosittain tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisesta valtakunnalliselle riistaneuvostolle.
- Hoitosuunnitelman päivityksen tarve arvioidaan viiden vuoden välein.

Hoitosuunnitelman toteutumista seuraamaan perustetaan seurantaryhmä Suomen riistakeskuksen riistatalousprosessissa. Hoitosuunnitelman toimeenpanon toteuttamiseksi laaditaan ns. jalkauttamissuunnitelma, jossa eri toimenpiteet on ryhmitelty kiireellisyyden, rahoitustarpeen ja vastuutahojen mukaisesti kokonaisuuksiksi.

Seurantaryhmään kutsutaan edustajat maa- ja metsätalousministeriöstä, ympäristöministeriöstä ja lisäksi eri viranomaistahoista pitäen sisällään Varsinais-Suomen Ely-keskuksen, Metsähallituksen, Ruokavirastosta (vastuualueiden osalta katso luku 4.2). Lisäksi jäseneksi pyydetään edustus Luonnonvarakeskuksen hyljetutkimuksesta. Tarvittaessa seurantaryhmä kuulee eri sidosryhmiä (mm. kaupallisen kalastuksen ja hylkeiden suojelua edustavia tahoja).

Hoitosuunnitelman seurantaryhmä kokoontuu kerran vuodessa ja arvioi toimenpiteiden toteutumisen astetta ja raportoi toimenpiteiden toteutumisesta valtakunnalliselle riistaneuvostolle. Tarvittaessa ryhmä tekee ehdotuksia toimenpiteitä toteuttavista hankkeista. Hoitosuunnitelman päivittämisen tarpeellisuutta arvioidaan viiden vuoden kuluttua hoitosuunnitelman hyväksymisestä.

4.2 Merihyljekantojen hoidon vastuut eri viranomaisissa

Hyljekantojen hoitoon liittyvät tärkeimmät päätehtävät Suomessa voidaan jaotella eri virallisille toimijoille seuraavasti.

Toimija		Tehtävä
Maa- ja metsätalousministeriö		Päävastuu hyljekantojen hoidosta ja suojelusta, kannanhoidon ohjaus, lainsäädäntö ja kansainväliset asiat.
Luonnonvarakeskus		Päävastuu kannan seurannasta, tutkimus, tulosten tiedonvälitys, asiantuntijuus
Suomen Riistakeskus	Riistatalousprosessi ja Julkiset hallintotehtävät prosessi	Tiedotus, koulutus, neuvonta, tilastointi, asiantuntijuus, koordinointi, kansainväliset asiat, hoitosuunnitelman seuranta ja päivittäminen. Lupahallinto
	Suomen Riistakeskuksen alueelliset toimistot	Alueellinen tiedotus, koulutus, neuvonta, kannan hoidon vastuu
	Riistaneuvostot	Kansallisen ja alueellisen yhteistyön koordinointi
	Riistanhoitoyhdistykset	Metsästyksen valvonta, neuvonta ja koulutus
Rannikon Ely-keskusten kalatalousviranomaiset		Kalatalouteen liittyvät hyljekysymykset, hyljevahinkotietojen keruu ja tilastointi
Ympäristöministeriö		Hyljekantojen hoidon linjaukset luonnonsuojelulain nojalla perustettavilla suojelualueilla. Uhanalaisuusluokituksen päivittäminen. Kansainväliset asiat mm. Helcom.
Poliisi		Metsästyksen valvonta
Metsähallitus		Valtion vesialueiden ja suojelualueiden hallinta ja hoito. Erävalvonta
Rajavartiolaitos		Metsästyksen valvonta
Ruokavirasto		Hylkeistä ihmisiin tarttuvien tautien seuranta, tutkimus ja tiedotus. Lihantarkastus ja riistan lihan tarkastukseen liittyvä ohjaus, koulutus ja neuvonta

Liite 1. Itämeren hyljekantojen hoito-suunnitelman alueelliset erityistavoitteet ja niistä johdetut toimenpiteet

1 Perämeri-Merenkurku

Toimenpiteet

- Lisätään tutkimusta itämerennorpasta ja sen vaikutuksista Perämeri-Merenkurkun kannanhoitoalueella.
- Lisätään yhteistyötä Ruotsin kanssa liittyen itämerennorpan kannanarvioon ja sen tulosten uutisointiin.
- Lisätään ns. hyljesukkien käyttöä pohjarysissä itämerennorpan sivusaaliskuolleisuuden vähentämiseksi.
- Kehitetään Merenkurkun saariston alueen hyljematkailua.

Perämeri-Merenkurkun kannanhoitoalueella esiintyvät molemmat hyljelajit. Kannanhoitoalueella on erityinen rooli itämerennorppakannan pääasiallisena esiintymisalueena. Molempia lajeja myös metsästetään ja pääasiallinen metsästyksen muoto on jäältä tapahtuva pyynti.

Kalastuksen kannalta erityisasemassa ovat siian ja ahvenen kalastus verkoilla. Kalastustapa, joka perustuu suurelta osin verkkopyyntiin, on altis hylkeiden aiheuttamille vahingoille. Myös vaelluskalojen nousu pohjoisen jokiin luo alueelle omat erikoispiirteensä. Vaikutukset, jotka jokisuistoihin ja jokiin nousevat hylkeet mahdollisesti aiheuttavat vaelluskalakannoille ja niiden hyödyntämismahdollisuuksille ovat aiheuttaneet paikallisesti huolta.

Kannanhoitoalueen keskeisin erikoispiirre liittyy itämerennorppakantaan ja sen vaikutuksiin. Laji on riippuvainen jästä ja jään laajuuden vuosittaisen vähentymisen on huomattu vaikuttavan lajin ekologiaan. Norppaa esiintyy hallista poiketen säännöllisemmin sisäsaaristossa. Norpan ei ole todettu vaikuttavan

kaupalliseen kalastukseen niin haitallisesti kuin hallin, mutta kannan jatkuvasti kasvaessa ja kannan keskittyessä erityisesti Perämerelle ja Merenkurkkuun tarvittaisiin tarkempaa tutkimustietoa lajin vaikutuksista. Tutkimustietoa tarvitaan myös muuttuvan ilmaston vaikutuksesta norppakantaan. Kannanhoitoalueen suojelualueverkkoa ollaan kehittämässä ja tämä saattaa vaikuttaa heikentävästi metsästyksen harjoittamisen mahdollisuuksiin kannanhoitoalueella.

Itämerennorpan kannanseuranta tehdään Perämeren alueella Ruotsin toimesta ja tieto kannan kehityksestä on alueella kiinnostava tieto. Tiedon saaminen paikallistasolle selkeästi uutisoituna vuosittain olisi tulevaisuudessa tärkeää.

2 Lounais-Suomi

Toimenpiteet

- Passiivisia vahinkohyljeyksilöitä pyytäviä pyydyksiä asennetaan alueella käytettäviin rysiin ja kalanviljelylaitoksille.
- Lisätään Saaristomeren alueen hallin metsästystä huomioiden alueella elävä itämerennorppapopulaation suojelutarve.
- Parannetaan Saaristomeren alueen hylkeenpyyntimahdollisuuksia metsästäjien ja maanomistaja tahojen yhteistyöllä.
- Otetaan hylkeisiin liittyvän turismin ja metsästyksen mahdollisuudet huomioon alueen kansallispuistojen kehittämisessä.
- Kehitetään paikallista yhteistyötä Saaristomerellä elävien itämerennorppien tilan parantamiseksi.

Lounais-Suomen kannanhoitoalue koostuu hyvin erilaisista alueista, joilla hylkeiden esiintyminen vaihtelee. Selkämeren rannikko on saaristoltaan kapea ja siellä hylkeitä voidaan havainnoida tai metsästää ainoastaan muutamilla luodoilla. Erityisesti halli esiintyy alueen merialueella runsaana ja jotkut yksilöt ruokailevat myös jokisuistoissa (Kokemäenjokisuu). Alueella tavataan satunnaisesti myös itämerennorppia. Suhteessa muihin merialueisiin Suomessa, Saaristomeren alueella

on hallien laskentahistorian aikana esiintynyt eniten halleja karvanvaihtoaikaan touko-kesäkuussa. Saaristomerellä elää myös itämerennorppia, joiden pääasiallinen esiintymisalue sijaitsee kansallispuiston yhteistoiminta-alueella.

Kalastuksen osalta Selkämerellä on verkkopyynnistä siirrytty asteittain rysäpyyntiin hyljevahinkojen välttämiseksi. Kaupallisilla kalastajilla on käytössään hylkeen kestäviä ponttoonirysiä. Vuonna 2012 kahdeksalla alueen kaupallisella kalastajalla oli käytössään hylkeenkestäviä rysiä. Eniten näistä tosin oli apua niille, jotka kalastivat lohta. Saaristomeren alue on Suomen rannikon monipuolisin kalatalouden keskittymä, myös kalankasvatusta alueella sijaitsee paljon.

Saaristomerellä kaupallisen kalastuksen keskeinen pyydys on verkko ja erityisesti kuhaa pyydetään paljon verkoilla. Hallit ovat olleet erityinen ongelma juuri kuhan verkkopyynnissä. Keväällä kutuaikana käytetään rysiä erityisesti silakan ja ahvenen kalastuksessa.

Lounais-Suomen alueella hallikiintiö on kaikkein vähiten hyödynnetty. Ottaen huomioon myös Saaristomeren tarjoamat laajat metsästysalueet voisi halleja metsästää kannanhoitoalueella selvästi nykyistä enemmän. Valtion omistamilla mailla metsästys on pääsääntöisesti kielletty. Myöskään yksityisomistuksessa olevilla alueilla ei metsästystä juurikaan harjoiteta. Saaristomeri alueena tarjoaisi kuitenkin hyvät edellytykset metsästyksen, ja katselu- sekä metsästysmatkailun kehittämiseksi. Alueella esiintyvät merihylkeet voitaisiinkin aikaisempaa kokonaisvaltaisemmin nähdä mahdollisuutena luoda alueelle kestävää luontomatkailua.

Vahinkoyksilöiden poistoon voisi käyttää nykyistä enemmän passiivisia pyydyksiä. Kalanviljelylaitoksille kehitteillä olevien hylkeitä vangitsevien laitteiden hyödyntäminen pitäisi aloittaa alueella laajamittaisena heti, kun niistä saadaan kehitettyä toimivat versiot. Samoin Selkämeren rysäpyynnissä passiivisten pyyntilaitteiden käyttöä tulisi tehostaa.

Saaristomerellä eläviin itämerennorppiin kohdistuu suojelutarvetta ja tämä pitää ottaa huomioon mm. metsästyksen liittyvissä ratkaisuissa ja alueiden kehittämisessä siten, että niiden vaatimat elinympäristöt säilyvät. Kannanhoitoalueista hyljekantojen hoitoon vaikuttaa suhteessa eniten Ahvenanmaan maakuntahallituksen tekemät ratkaisut. Yhteistyötä hyljekantojen hoidossa tulisi tehdä Ahvenanmaan kanssa nykyistä enemmän.

3 Suomenlahti

Toimenpiteet

- Passiivisia vahinkohyljeyskilöitä pyytäviä pyydyksiä asennetaan alueella käytettäviin rysiin ja kalanviljelylaitoksille.
- Kehitetään paikallista yhteistyötä Suomenlahdella esiintyvien itämerennorppien tilan parantamiseksi ja kartoitetaan mahdollisen ihmisvaikutuksen häirintävaikutus suojelun kannalta herkillä alueilla.
- Lisätään alueen merellisen suojelualueverkon hylkeenpyyntimahdollisuuksia.

Suomenlahden kannanhoitoalueella esiintyy pääasiassa hallia. Rannikon ja saariston erityispiirre on rannikolla asuvien ihmisten suuri määrä ja kapea rannikko-vyöhyke. Ihmisvaikutus on alueella suurempi kuin muilla kannanhoitoalueilla. Vaikutusta on erityisesti kesäisin kesäasukkaiden ja veneilyn johdosta. Laivaliikennettä alueella on kuitenkin ympäri vuoden. Suomenlahden itäosissa esiintyy itämerennorppia, jotka pääosin kuitenkin esiintyvät Venäjän alueella. Itäisellä Suomenlahdella esiintyviä norppia tulisikin seurata.

Uudenmaan alueella kaupallinen kalastus ei ole kansallisesti yhtä merkittävää kuin Lounais-Suomen alueen tai Merenkurkun alueella. Pääasiassa kalastus on pienimuotoista monilajikalastusta ja pääpyydyksinä on verkko ja rysä. Hylkeenkestävien ponttoonirysien merkitys on kasvanut alueella vuosi vuodelta.

Kannanhoitoalueen suojelualueverkkoa ollaan kehittämässä ja tämä saattaa vaikuttaa heikentävästi metsästyksen harjoittamisen mahdollisuuksiin. Metsästyksen suhteen perustettavien suojelualueiden rauhoitusmääräyksissä tulisi huomioida käytännön metsästyksen toteuttamisen edellytykset.

LÄHTEET

- Ahola, M. & Kauhala, K., 2015. Mitä kuuluu merihylkeille? Lentolaskentoja jälleen loppukeväästä. *Metsästäjä*, Issue 2, pp. 36-38.
- Bergman, A., 1999. Health condition of the Baltic grey seal (*Halichoerus grypus*) during two decades. Gynaecological health improvement but increased prevalence of colonic ulcers.. *APMIS*, Issue 107, pp. 270-282.
- Bergman, A., 2007. Pathological Changes in Seals in Swedish Waters: The Relation to Environmental Pollution. Tendencies during a 25-year Period.. Uppsala: Swedish University of Agricultural Sciences.
- Bergman, A., Bergstrand, A. & Bignert, A., 2001. Renal Lesions in Baltic Grey Seals (*Halichoerus grypus*) and Ringed Seals (*Phoca hispida botnica*). *Ambio*, Osa/vuosikerta 30, pp. 397-409.
- Bergman, G., 1958. Suomen hyljekannoista. *Suomen Riista*, Issue 12, pp. 110-124.
- Berta, A. & Churchill, M., 2012. Pinniped taxonomy: review of currently recognized species and subspecies, and evidence used for their description.. *Mammal Reviews*, Osa/vuosikerta 42, pp. 207-234.
- Born, E. W., Teilmann, J. & Riget, F., 2002. Haul-out activity of ringed seals (*Phoca hispida*) determined from satellite telemetry. *Marine Mammal Science*, Osa/vuosikerta 18, pp. 167-181.
- Boskovic, R., Kovacs, K. M., Hammila, M. O. & White, B. N., 1996. Geographic distribution of mitochondrial DNA haplotypes in grey seals (*Halichoerus grypus*). *Canadian Journal of Zoology*, Issue 74, pp. 1787-1796.
- Boskovic, R., Kovacs, K. M., Hammill, M. O. & White, B. N., 1996. Geographic distribution of mitochondrial DNA haplotypes in grey seals (*Halichoerus grypus*). *Canadian Journal of Zoology*, Osa/vuosikerta 73, pp. 1787-1796.
- Bredhult, C., Bäcklin, B.-M., Bignert, A. & Olovsson, M., 2008. Study of the relation between the incidence of uterine leiomyomas and the concentrations of PCB and DDT in Baltic grey seals.. *Reproductive Toxicology*, Osa/vuosikerta 25, pp. 247-255.
- Bäcklin, B.-M., Moraeus, C., Kauhala, K. & Isomursu, M., 2013. Pregnancy rates of the marine mammals – Particular emphasis on Baltic grey and ringed seal, s.l.: HELCOM Core Indicator Report.

- Bäcklin, B.-M.ym., 2011. Health and age and sex distributions of Baltic grey seals (*Halichoerus grypus*) collected from bycatch and hunt in the Gulf of Bothnia.. ICES Journal of Marine Science, Osa/vuosikerta 68, pp. 183-188.
- Duignan, P. J., Van Bresseem, M.-F. & Baker, J. D. j. 2. m. k., 2014. Phocine Distemper Virus: Current Knowledge and Future Directions. Viruses, Osa/vuosikerta 6, pp. 5093-5134.
- Eronen, V., 2015. Loppuuko vesilinnustus valtion merialueilla?. Metsästäjä, Osa/vuosikerta 2, pp. 35-36.
- ESKO, E.-S. k., 2017. Baltic Sea seal and cormorant TNC project, s.l.: s.n.
- Evira, 2018. Silakan dioksiinit puolittuneet 2000-luvulla, s.l.: s.n.
- Ferguson, S. H., Stirling, I. & McLoughlin, P., 2005. Climate change and ringed seal (*Phoca hispida*) recruitment in western Hudson Bay. Marine Mammal science, Osa/vuosikerta 21, pp. 121-135.
- Fjälling, A., 2005. The estimation of hidden seal-inflicted losses in the Baltic Sea set-trap salmon fisheries. ICES Journal of Marine Science, Osa/vuosikerta 62, pp. 1630-1635.
- Fjälling, A., Wahlberg, M. & Westerberg, H., 2006. Acoustic harassment devices reduce seal interaction in the Baltic salmon-trap, net fishery. ICES Journal of Marine Science, Osa/vuosikerta 63, pp. 1751-1758.
- Galatius, A. ym., 2015. Guidelines for seal abundance monitoring in the HELCOM area 2014, s.l.: s.n.
- Gjertz, I. & Lydersen, C., 1986. The ringed seal (*Phoca hispida*) spring diet in northwestern Spitsbergen, Svalbard. Polar Research, Osa/vuosikerta 4, pp. 53-56.
- Graves, J. A. ym., 2009. Microsatellite and mtDNA analysis of the population structure of grey seals (*Halichoerus grypus*) from three breeding areas in the Baltic Sea. Conservation Genetics, Issue 59.
- Gulland, F. M. D. ym., 2002. Domoic acid toxicity in Californian sea lions (*Zalophus californianus*): clinical signs, treatment and survival.. Veterinary Record, Osa/vuosikerta 150, pp. 475-480.
- Halkka, A. & Tolvanen, P., 2017. The Baltic Ringed Seal – An Arctic Seal in European Waters, s.l.: WWF Finland Raportti 36.
- Halkka, A. & Tolvanen, P., 2017. The Baltic Ringed Seal – An Arctic Seal in European Waters., s.l.: WWF Finland report 36.
- Hall, A. J., Jepson, P. D., Goodman, S. J. & Härkönen, T., 2006. Phocine distemper virus in the North and Euseopian Seas - Data and models, nature and nurture. Biological Conservation, Osa/vuosikerta 131, pp. 221-229.
- Hall, A. J., McConnell, B. J. & Barker, R. J., 2001. Factors affecting first-year survival in grey seals and their implications for life history strategy.. Journal of Animal Ecology, Osa/vuosikerta 70, pp. 138-149.

- Haller, M. A., Kovacs, K. M. & Hammill, M. O., 1996. Maternal behaviour and energy investment by grey seals (*Halichoerus grypus*) breeding on land-fast ice. *Canadian Journal of Zoology*, Osa/vuosikerta 74, pp. 1531-1541.
- Hamilton, C. D., Lydersen, C., Ims, R. A. & Kovacs, K. M., 2015. Predictions replaced by facts: a keystone species' behavioural responses to declining arctic sea-ice. *Biology Letters*, 11(20150803).
- Hansson, S. ym., 2018. Competition for the fish - fish extraction from the Baltic Sea by humans, aquatic mammals, and birds.. *ICES Journal of Marine Science*, Osa/vuosikerta 75, pp. 999-1008.
- Hansson, S. ym., 2018. Competition for the fish – fish extraction from the Baltic Sea by humans, aquatic mammals, and birds.. *ICES Journal of Marine Cience*, 75(3), pp. 999-1008.
- Havs- och vattenmyndigheten, 2012. Nationell förvaltningsplan för gråsäl (*Halichoerus grypus*) i Östersjön. [Online]
Available at: <https://www.havochvatten.se/download/18.576c1bad139e467697d80006088/1348912841150/regeringsuppdrag-forvaltningsplan-grasal.pdf>
- Havs- Och vattenmyndigheten, 2014. Sälpopulationernas tillväxt och utbredning samt effekterna av sälskador i fisket. [Online]
Available at: <https://www.havochvatten.se/hav/uppdrag--kontakt/publikationer/publikationer/2015-01-14-salpopulationernas-tillvaxt-och-utbredning-samt-ef-fekterna-av-salskadorna-i-fisket.html>
- Heikinheimo, O., Lehtonen, H. & Lehikoinen, A., 2018. Comment to Hansson, S. et al. (2017): "Competition for the fish - fish extraction from the Baltic Sea by humans, Aquatic mammals, and birds", with special reference to cormorants, perch, and pikeperch.. *ICES Journal of Marine Science*.
- HELCOM, 2006. HELCOM RECOMMENDATIONS 27-28/2, s.l.: HELSINKI COMMISSION Baltic Marine Environment Protection Commission.
- HELCOM, 2010. Hazardous substances in the Baltic Sea – An integrated thematic assesment of hazardous substances in the Baltic Sea. *Baltic Sea Environment Proceedings No. 120B*, s.l.: s.n.
- HELCOM, 2013a. Species information sheet – *Phoca hispida botnica*. [Online]
Available at: <http://www.helcom.fi/Red%20List%20Species%20Information%20Sheet/HELCOM%20Red%20List%20Halichoerus%20grypus.pdf#search=species%20information%20sheet%20ringed%20seal>
- HELCOM, 2013b. Species information sheet – *Halichoerus grypus*. [Online]
Available at: <http://www.helcom.fi/Red%20List%20Species%20Information%20Sheet/HELCOM%20Red%20List%20Phoca%20hispida%20botnica.pdf#search=species%20information%20sheet%20ringed%20seal>
- HELCOM, 2013c. HELCOM Red List of Baltic Seaspecies in danger of becoming extinct. *Baltic Sea Environment Proceedings No. 140*, s.l.: s.n.

- HELCOM, 2018a. State of the Baltic Sea – Second HELCOM holistic assesment 2011-2016. Baltic Sea Environment Proceedings 155, s.l.: s.n.
- HELCOM, 2018b. HELCOM Assessment on maritime activities in the Baltic Sea 2018. Baltic Ses Environment Proceedings No. 152, Helsinki: Helsinki Commission.
- Helle, E., 1980a. Lowered reproductive capacity in female ringed seals (*Pusa hispida*) in the Bothnian Bay, northern Baltic Sea, with special reference to uterine occlusions.. *Annales Zoologici Fennici*, Osa/vuosikerta 17, pp. 147-158.
- Helle, E., 1980b. Aerial census of ringed seals *Pusa hispida* basking on the ice of the Bothnian Bay, Baltic.. *Holarctic Ecology*, Osa/vuosikerta 3, pp. 183-189.
- Helle, E., 1985. Ympäristömyrkyt ja Suomen hylkeet. Suomen Riista, Osa/vuosikerta 32, pp. 5-22.
- Helle, E., 1990. Norppakannan kehitys Perämerellä 1980-luvulla. Suomen Riista, Osa/vuosikerta 36, pp. 31-36.
- Helle, E., 1996. Norppa. Teoksessa: Riistan jäljille. Helsinki: Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, pp. 84-89.
- Helle, E., Olsson, M. & Jensen, S., 1976a. DDT and PCB Levels and Reproduction in Ringed Seal from the Bothnian Bay.. *Ambio*, Osa/vuosikerta 5, pp. 188-189.
- Helle, E., Olsson, M. & Jenssen, S., 1976b. PCB Levels Correlated with Pathological Changes in Seal Uteri.. *Ambio*, Osa/vuosikerta 5, pp. 261-261.
- Helle, E. & Valtonen, T. E., 1980. On the occurrence of *Corynosoma* spp. (*Acanthocephala*) in ringed seals (*Pusa hispida*) in the Bothnian Bay, Finland. *Canadian Journal of Zoology*, Osa/vuosikerta 58, pp. 298-303.
- Hemmingsson, M., Fjälling, A. & Lunneryd, S.-G., 2008. The pontoon trap: Description and function of a seal-safe trap-net. *Fisheries Research*, Osa/vuosikerta 93, pp. 357-359.
- Hiby, L. ym., 2007. Estimates of the size of the Baltic grey seal population based on photo-identification data.. *NAMMCO Scientific Publications*, Osa/vuosikerta 6, pp. 163-175.
- Hirvelä-Koski, V. ym., 2017. Isolation of *Brucella pinnipedialis* from Grey Seals (*Halichoerus grypus*) in the Baltic Sea. *Journal of Wildlife Diseases*, Osa/vuosikerta 53, pp. 850-853.
- Hyvärinen, H., Sipilä, T., Kunnasranta, M. & Koskela, J. T., 1998. Mercury pollution and the Saimaa ringed seal (*Phoca hispida saimensis*). *Marine Pollution Bulletin*, Osa/vuosikerta 36, pp. 76-81.
- Hårding, K. C., Härkönen, T., Helander, B. & Karlsson, O., 2007. Status of Baltic grey seals: Population assessment and extinction risk. *NAMMCO Scientific publications*, Issue 6, pp. 33-56.
- Hårding, K. C. & Härkönen, T. J., 1999. Development in the Baltic Grey Seal (*Halichoerus grypus*) and Ringed Seal (*Phoca hispida*) Populations during the 20th Century. *Ambio*, Osa/vuosikerta 28, pp. 619-627.

- Härkönen, T., 2015. *Pusa hispida ssp. botnica*, s.l.: The IUCN Red List of Threatened Species.
- Härkönen, T., 2016. *Halichoerus grypus* (Baltic Sea subpopulation), s.l.: The IUCN Red List of Threatened Species.
- Härkönen, T. ym., 2006. A review of the 1988 and 2002 phocine distemper virus epidemics in European harbor seals. *Diseases of Aquatic Organisms*, Osa/vuosikerta 68, pp. 115-130.
- Härkönen, T. & Heide-Jørgensen, M.-P., 1990. Density and distribution of the ringed seal in the Bothnian Bay.. *Holarctic Ecology*, Osa/vuosikerta 13, pp. 122-129.
- Härkönen, T. ym., 2008. Seasonal Activity Budget of Adult Baltic Ringed Seals. *PLoS ONE*.
- Härkönen, T. & Lunneryd, S. G., 1992. Estimating Abundance of Ringed Seals in the Bothnian Bay. *Ambio*, Osa/vuosikerta 21, pp. 497-503.
- Härkönen, T. ym., 1998. Population size and distribution of the Baltic ringed seal (*Phoca hispida botnica*).. *NAMMCO Scientific Publications*, Osa/vuosikerta 1, pp. 167-180.
- Ilmatieteen laitos, 2017. Jääätalvi Itämerellä, s.l.: Ilmatieteen laitos.
- Ilmatieteen laitos, 2018. Suomen ilmasto on lämmennyt, s.l.: Ilmatieteen laitos.
- Isomursu, M. & Kunnasranta, M., 2011. *Trichinella nativa* in grey seal *Halichoerus grypus*: spill-over from a highly endemic terrestrial ecosystem.. *Journal of Parasitology*, Osa/vuosikerta 97, pp. 735-736.
- Jensen, S. K. ym., 2015. Detection and effects of harmful algal toxins in Scottish harbour seals and potential links to population decline. *Toxicon*, Osa/vuosikerta 97, pp. 1-14.
- Jensen, T. ym., 2002. Another Phocine Distemper Outbreak in Europe. *Science*, 297(209).
- Jounela, P., Suuronen, P., Millar, R. B. & Koljonen, M.-L., 2006. Interactions between grey seal (*Halichoerus grypus*), Atlantic salmon (*Salmo salar*) and harvest controls on the salmon fishery in the Gulf of Bothnia. *ICES Journal of Marine Science*, Osa/vuosikerta 63, pp. 936-945.
- Jüssi, M., Härkönen, T., Helle, E. & Jüssi, I., 2008. Decreasing Ice Coverage Will Reduce the Breeding Success of Baltic Grey Seal (*Halichoerus grypus*) Females. *Ambio*, Osa/vuosikerta 37, pp. 80-85.
- Kangas, T., 2016. Samaa saalista jakamassa – Kalastuksen ja hyljekantojen säätelyn yhteensovittaminen Perämerellä -hanke 22445, s.l.: Perämeren Kalatalous-yhteisöjen Liitto ry.
- Kankaanpää, H. T. ym., 2001. Nodularin analyses and toxicity of a *Nodularia spumigena* (Nostocales, Cyanobacteria) water-bloom in the western Gulf of Finland, Baltic Sea, in August 1999. *Phycologia*, 40(3), pp. 268-274.
- Karlsson, O., 2003. Population structure, movements and site fidelity of grey seals in the Baltic Sea.. Stockholm: Stockholm University.

- Karlsson, O. ym., 2005. Photo-identification, Site Fidelity, and Movement of Female Grey Seals (*Halichoerus grypus*) Between Haul-outs in the Baltic Sea. *Ambio*, Osa/vuosikerta 34, pp. 628-634.
- Kauhala, K., Ahola, M. P., Isomursu, M. & Raitaniemi, J., 2016. The impact of food resources, reproductive rate and hunting pressure on the Baltic grey seal population in the Finnish sea area. *Annales Zoologici Fennici*, Osa/vuosikerta 53, pp. 293-309.
- Kauhala, K., Ahola, M. p. & Kunasranta, M., 2012. Demographic structure and mortality rate of a Baltic grey seal population at different stages of population change, judged on the basis of the hunting bag in Finland. *Annales Zoologici Fennici*, Osa/vuosikerta 49, pp. 287-305.
- Kauhala, K., Ahola, M. p. & Kunasranta, M., 2014. Decline in the pregnancy rate of Baltic grey seal females during the 2000s. *Annales Zoologi Fennici*, Issue 51, pp. 313-324.
- Kauhala, K., Bergenius, M., Isomursu, M. & Raitaniemi, J., 2018. Reproductive rate and nutritional status of Baltic ringed seals, s.l.: s.n.
- Kauhala, K., Bergenius, M., Isomursu, M. & Raitaniemi, J., 2018. Reproductive rate and nutritional status of Baltic ringed seals. *Mammal Research*.
- Kauhala, K., Bäcklin, B.-M., Raitaniemi, J. & Hårding, K. C., 2017. The effect of prey quality and ice conditions on the nutritional status of Baltic grey seals of different age groups. *Mammal Research*, Osa/vuosikerta 62, pp. 351-362.
- Kauhala, K. & Kunasranta, M., 2012. Hallisaaliin määrä ja rakenne Suomen merialueilla. *Suomen Riista*, Osa/vuosikerta 58, pp. 7-15.
- Kauhala, K., Kunasranta, M. & Valtonen, M., 2011. Hallien ravinto Suomen merialueella 2001–2007 – alustava selvitys. *Suomen Riista*, Osa/vuosikerta 57, pp. 73-83.
- Kauhala, K., Kunasranta, M. & Valtonen, M., 2011. Hallien ravinto Suomen merialueella 2001–2007 – alustava selvitys.. *Suomen Riista*, Issue 57, pp. 73-83.
- Kauhala, K. ym., 2015. Age, sex and body condition of Baltic grey seals: Are problem seals a random sample of the population?. *Annales Zoologici Fennici*, Osa/vuosikerta 52, pp. 103-114.
- Kauppinen, T., Siira, A. & Suuronen, P., 2005. Temporal and regional patterns in seal-induced catch and gear damage in the coastal trap-net fishery in the northern Baltic Sea: effect of netting material on damage.. *Fisheries Research*, Osa/vuosikerta 73, pp. 99-109.
- Kelly, B. P. ym., 2010. Seasonal home ranges and fidelity to breeding sites among ringed seals. *Polar Biology*, Issue 3, pp. 1095-1109.
- Koivuniemi, M. ym., 2016. Photo-ID as a tool for studying and monitoring the endangered Saimaa ringed seal Endangered species research. *Endangered Species Research*, Osa/vuosikerta 30, pp. 29-36.

- Kokko, H. ym., 1999. Back-casting population sizes of ringed and grey seals in the Baltic and Lake Saimaa during the 20th century. *Annales Zoologici Fennici*, Osa/vuosikerta 36, pp. 65-73.
- Kremp, A. ym., 2009. Bloom forming *Alexandrium ostenfeldii* (Dinophyceae) in shallow waters of the Åland Archipelago, Northern Baltic Sea. *Harmful Algae*, Osa/vuosikerta 8, pp. 318-328.
- Kärnä, M., Valve, J. & Setälä, J., 2018. Kalatalouden toimialakatsaus, Helsinki: Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 52/2018. Luonnonvarakeskus.
- Laamanen, M. (.), 2015. Suomen merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma 2016-2021. s.l.: Ympäristöministeriö.
- Laamanen, M., 2016. Suomen merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma 2016-2021, s.l.: Ympäristöministeriön raportteja 5/2016.
- Laanikari, J. & Niemi, S., 2017. Maa- ja metsätalousministeriön asetus hallin metsästyksessä alueellisen kiiintiön nojalla metsästysvuonna 2017-2018.. [Online] Available at: http://mmm.fi/documents/1410837/1822248/2017-2018-Muistio_halli.pdf/3f76b7d9-d8ce-47c9-bcd3-032fa11e76ad/2017-2018-Muistio_halli.pdf.pdf
- Lakemeyer, J. ym., 2017. Pathological findings in intestines of grey seals (*Halichoerus grypus*) and harbour seals (*Phoca vitulina*) from the North and Baltic Seas associated with acanthocephalan infections. Rostock, 11th Baltic Sea Science Congress, Rostock, Germany, June 12th-16th 2017.
- Lehtonen, E., 2017. Merialueen kalanviljelyyn soveltuvan hylkeenpyyntimenetelmän kehittäminen. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 62/2017, Helsinki: Luonnonvarakeskus.
- Lehtonen, E. ym., 2012. Rysillä Selkämereltä pyydystettyjen hallien satelliittiseuranta vuosina 2008–2009, s.l.: Riista ja kalatalous - Tutkimuksia ja selvityksiä 2/2012.
- Lehtonen, E. ym., 2013. Rysillä Suomenlahdelta pyydystettyjen hallien satelliittiseuranta vuosina 2010-2012., s.l.: Riista- ja kalatalous tutkimuksia ja selvityksiä 1/2013.
- Lehtonen, E. & Suuronen, P., 2010. Live-capture of grey seals in a modified salmon trap. *Fisheries Research*, Issue 102, pp. 214-216.
- Lehtonen, E., Suuronen, P., Mäkelä, T. & Ojala, V.-P., 2007. Harmaahylkeiden elävänäpyynti kalanpyydyksillä vuoden 2007 tutkimushankkeen loppuraportti., s.l.: Hylje- hyljesietopalkkion koulutuskansio 2001.
- Lehtonen, H., 2006. Suomalainen kalaopas. Helsinki: WSOY.
- Leppänen, J.-M., Rantajarvi, E., Bruun, J.-E. & Salojärvi, 2012. Suomen merenhoitosuunnitelman valmisteluun kuuluva Meriympäristön nykytilan arvio D. IHMISTOIMINNAN AIHEUTTAMAT PAINEET – OSA 1.
- Liukko, U.-M.ym., 2015. Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015, s.l.: Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus.
- Lowry, L., 2016. *Pusa hispida*. The IUCN Red List of Threatened Species: e.T41672A45231341, s.l.: s.n.

- Lundström, K., Hjerne, O., Alexandersson, A. & Karlsson, O., 2007. Estimation of grey seal (*Halichoerus grypus*) diet composition in the Baltic Sea.. NAMMCO Scientific Publications, Osa/vuosikerta 6, pp. 177-196.
- Lundström, K., Hjerne, O. & Lunneryd, S.-G. K. O., 2010. Understanding the diet composition of marine mammals: grey seals (*Halichoerus grypus*) in the Baltic Sea. ICES Journal of Marine Science, Osa/vuosikerta 67, pp. 1230-1239.
- Lunneryd, S. G., Fjälling, A. & Westerberg, H., 2003. A large-mesh salmon trap: a way mitigating seal impact on a coastal fishery. ICES Journal of Marine Science, Osa/vuosikerta 60, pp. 1194-1199.
- Luonnonvarakeskus, 2018a. Hylkeet, s.l.: Luonnonvarakeskus.
- Luonnonvarakeskus, 2018b. Hylkeet ja kalastus, s.l.: Luonnonvarakeskus.
- Lydersen, C. & Gjertz, I., 1986. Studies of the ringed seal (*Phoca hispida* Schreber 1775) in its breeding habitat in Kongsfjorden, Svalbard.. Polar Research, Osa/vuosikerta 4, pp. 57-63.
- Lydersen, C. & Smith, T. G., 1989. Avian predation on ringed seal *Phoca hispida* pups.. Polar Biology, Osa/vuosikerta 9, pp. 489-490.
- Maa- ja metsätalousministeriö, 2007. Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelma, s.l.: Maa- ja metsätalousministeriö 4/2007.
- Manske, M., Stobo, W. T. & Schwarz, C. J., 2002. Estimation of age-specific probabilities of first return and annual survival rates for the male gray seal (*Halichoerus grypus*) on Sable Island from capture-recapture data.. Marine Mammal Science, Osa/vuosikerta 18, pp. 145-155.
- Martinez-Bakker, M. E. ym., 2013. Combined Genetic and Telemetry Data Reveal High Rates of Gene Flow, Migration, and Long-Distance Dispersal Potential in Arctic Ringed Seals (*Pusa hispida*).. PLoS ONE, 8(10).
- Meier, H. E. M., Döscher, R. & Halkka, A., 2004. Simulated distributions of Baltic Sea-ice in warming climate and consequences for the winter habitat of the Baltic ringed seal. Ambio, Osa/vuosikerta 33, pp. 249-256.
- Mikkelsen, L. ym., 2017. Simulated seal scarer sounds scare porpoises, but not seals: species-specific responses to 12 kHz deterrence sounds. The Royal Society, 4(7).
- Moisio, P., 2008. Harmaahylkeen (*Halichoerus grypus*) geneettinen monimuotoisuus ja populaatiorakenne Suomen merialueilla.. s.l.:Oulun yliopisto, Biologian laitos.
- Mäntyniemi, S. ym., 2012. Both predation and feeding opportunities may explain changes in survival of Baltic salmon post-smolts.. ICES Journal of Marine Science, Osa/vuosikerta 69, pp. 1574-1579.
- Nordberg, K., 2018. Skarvens och sälens socioekonomiska konsekvenser i Österbotten och Finland, s.l.: Närings-, Trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland.
- Nordström, M. ym., 2011. Itämerennorppa Saaristomerellä – unohdettu uhanalainen, s.l.: Maailman luonnon säätiön WWF Suomen rahaston raportteja 28.

- Nykänen, A. & Niemi, M., 2016. Suomenlahden tärkeät hylkeenmetsästys- ja kalastusalueet, s.l.: Metsähallitus.
- Nyman, M. ym., 2002. Current levels of DDT, PCB and trace elements in the Baltic ringed seals (*Phoca hispida baltica*) and grey seals (*Halichoerus grypus*). *Environmental Pollution*, Osa/vuosikerta 119, pp. 399-412.
- Oksanen, S. M., Ahola, M. P. & Lehtonen, E. K. M., 2014. Using movement data of Baltic grey seals to examine foraging-site fidelity: implications for seal-fishery conflict mitigation. *Marine Ecology Progress Series*, Osa/vuosikerta 507, pp. 297-308.
- Oksanen, S. M., Ahola, M. P., Oikarinen, J. & Kunnasranta, M., 2015a. A Novel Tool to Mitigate By-Catch Mortality of Baltic Seals in Coastal Fyke Net Fishery. *PLoS ONE*, 10(5).
- Oksanen, S. M., Niemi, M., Ahola, M. P. & Kunnasranta, M., 2015b. Identifying foraging habitats of Baltic ringed seals using movement data. *Movement Ecology*, 3(33).
- Olsson, M. ym., 2005. Miljögifter i Östersjön - från upptäckt till samhällsreaktion. [Online]
Available at: <https://www.havet.nu/dokument/O2005miljogift.pdf>
- Pacifici, M. ym., 2013. Generation length for mammals. *Nature Conservation*, Osa/vuosikerta 5, pp. 89-94.
- Palo, J. U. ym., 2001. Microsatellite variation in ringed seals (*Phoca hispida*): genetic structure and history of the Baltic Sea population.. *Heredity*, Osa/vuosikerta 86, pp. 609-617.
- Pitkänen, H., Lehtoranta, J. & Räike, A., 2001. Internal Nutrient Fluxes Counteract Decreases in External Load: The Case of the Estuarial Eastern Gulf of Finland, Baltic Sea. *Ambio*, Osa/vuosikerta 30, pp. 195-201.
- Pohja-Mykrä, M. & Kurki, S., 2014. Kansallisen suurpetopolitiikan kehittämisarviointi, s.l.: Ruralia-instituutti, Helsingin yliopisto.
- Raitaniemi, J. (., 2018. Kalakantojen tila vuonna 2017 sekä ennuste vuosille 2018 ja 2019, Helsinki: Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 36/2018.
- Reeves, R. R., 1998. Distribution, abundance and biology of ringed seals (*Phoca hispida*):. *NAMMCO Scientific Publications*, Osa/vuosikerta 1, pp. 9-45.
- Roos, A. M. ym., 2012. . Improved reproductive success in otters (*Lutra lutra*), grey seals (*Halichoerus grypus*) and sea eagles (*Haliaeetus albicilla*) from Sweden in relation to concentrations of organochlorine contaminants.. *Environmental Pollution*, Osa/vuosikerta 170, pp. 268-275.
- Routti, H., 2009. Biotransformation and endocrine disruptive effects of contaminants in ringed seals - implications for monitoring and risk assesment, s.l.: Turun yliopiston julkaisuja AII: 243.
- Saarinén, M., 2012. KEHRA - Kehittyvä Rannikkokalastus LOPPURAPORTTI, s.l.: Ammattiopisto Livia / Peimarin Koulutuskuntayhtymä Kalatalous- ja Ympäristöopisto.

- Salmi, P. ym., 2022. Hylkeiden ja kalatalouden välisten konfliktien lieventämiskeinot., s.l.: Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 81/2022. Luonnonvarakeskus.
- Savolainen, R. & Moilanen, P., 2017. Hylkeiden kalankasvatukselle aiheuttamat vahingot vuonna 2016. , Helsinki: Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 83/2017. Luonnonvarakeskus.
- Schwarz, C. J. & Stobo, W. T., 2000. Estimation of juvenile survival, adult survival, and age-specific pupping probabilities for the female grey seal (*Halichoerus grypus*) on Sable Island from capture-recapture data.. Canadian Journal of Fisheries and Aquatic Sciences, Osa/vuosikerta 57, pp. 247-253.
- Seinä, A. & Peltola, J., 1991. Jäätalven kesto aika- ja kiintojään paksuustilastoja Suomen merialueilla 1961-1990. Finnish Marine Research, Osa/vuosikerta 258.
- Setälä, O. ym., 2013. Bioaccumulation of PSTs produced by *Alexandrium ostenfeldii* in the northern Baltic Sea. Hydrobiologia.
- Sipiä, V. O. ym., 2001. Time-dependent accumulation of cyanobacterial hepatotoxins in flounders (*Platichthys flesus*) and mussels (*Mytilus edulis*) from the Northern Baltic Sea.. Environmental Toxicology, Osa/vuosikerta 16, pp. 330-336.
- Sjöberg, M. & Ball, J. P., 2000. Grey seal, *Halichoerus grypus*, habitat selection around haulout sites in the Baltic Sea: bathymetry or central-place foraging?. Canadian Journal of Zoology, Osa/vuosikerta 78, pp. 1661-1667.
- Sjöberg, M., Fedak, M. A. & McConnell, B. J., 1995. Movements and diurnal behaviour patterns in a Baltic grey seal (*Halichoerus grypus*). Polar Biology, Osa/vuosikerta 15, pp. 593-595.
- Stenman, O., 1996. Harmaahylje. Teoksessa: Riistan jäljille. Helsinki: Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, pp. 90-93.
- Sundqvist, L., Härkönen, T., Svensson, C. J. & Hårding, K. C., 2012. Linking Climate Trends to Population Dynamics in the Baltic Ringed Seal: Impacts of Historical and Future Winter Temperatures. Ambio, Issue 41, pp. 865-872.
- Suomen ammattikalastajien liitto ry., 2009. Ammattikalastus 2015, raportti merialueen ammattikalastajien näkemyksistä ammatin tulevaisuudesta., s.l.: s.n.
- Suomen ympäristökeskus, 2015. Itämeren tilan seuranta. [Online]
Available at: http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Meri/Itämeren_tilan_seuranta
- Suuronen, P. & Lehtonen, E., 2012. The role of salmonids in the diet of grey and ringed seals in the Bothnian Bay, northern Baltic Sea. Fisheries Research, Osa/vuosikerta 125-126, pp. 283-288.
- Suuronen, P. ym., 2006. Reduction of seal-induced catch and gear damage by modification of trap-net design: Design principles for a seal-safe trap-net. Fisheries Research, Osa/vuosikerta 79, pp. 129-138.
- Söderkultalahti, P., 2017. Hylkeiden kaupalliselle kalastukselle aiheuttamat saalisvahingot 2016, Helsinki: Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 82/2017. Luonnonvarakeskus.
- Taloustutkimus Oy, 2018. Hyljetutkimus. s.l.:Suomen riistakeskus.

- Teilmann, J., Rigét, F. & Harkonen, T., 2010. Optimizing survey design for Scandinavian harbour seals: population trend as an ecological quality element. *ICES Journal of Marine Science*, 67(5), pp. 952-958.
- Teilmann, J. ym., 2006. Marine mammals: Seals and porpoises react differently. Teoksessa: Danish Offshore Wind- Key Environmental Issues. s.l.:DONG Energy, Vattenfall, The Danish Energy Authority and the Danish Forest and Nature Agency, pp. 80-91.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2018. Dioksiinit ja PCB-yhdisteet, s.l.: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Tougaard, J., Henriksen, O. D. & Miller, L. A., 2009. Underwater noise from three types of offshore wind turbines: Estimation of impact zones for harbor porpoises and harbor seals.. *Journal of Acoustical Society of America*, Osa/vuosikerta 125, pp. 3766-3773.
- Valtonen, T. E. & Helle, E., 1988. Host-parasite relationships between two seal populations and two species of *Corynosoma* (Acanthocephala) in Finland. *Journal of Zoology*, Osa/vuosikerta 214, pp. 361-371.
- Vanhatalo, J. ym., 2014. By-Catch of Grey Seals (*Halichoerus grypus*) in Baltic Fisheries - A Bayesian Analysis of Interview Survey. *PLoS ONE*, 9(10).
- Vehkaoja, M. & Nykänen, A., 2018. Saaristomeren ja Pohjanlahden tärkeät hylkeenmetsästys- ja kalastusalueet.. s.l.:Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 237.
- Verevkin, M. V. & Voyta, L. L., 2017. Aerial estimating abundance of ringed seals in the Russian part of the Gulf of Finland on April 2017.. s.l.:s.n.
- Waindok, P. ym., 2018. Prevalence and molecular characterisation of *Acanthocephala* in pinnipedia of the North and Baltic Seas. *IJP: Parasites and Wildlife*, Osa/vuosikerta 7, pp. 34-43.
- Weslawski, J. M., Ryg, M., Smith, T. G. & Oritsland, N. A., 1994. Diet of Ringed Seals (*Phoca hispida*) in a Fjord of West Svalbard. *Arctic*, Osa/vuosikerta 47, pp. 109-114.
- Ylimaunu, J., 2000. Itämeren hylkeenpyyntikulttuurit ja ihminen–hylje-suhde. Hakapaino Oy toim. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 773.

Maa- ja metsätalousministeriö

Hallituskatu 3 A, Helsinki
PL 30, 00023 Valtioneuvosto
mmm.fi

ISBN: 978-952-366-728-0 PDF

ISSN: 1797-397X PDF